

mim hru

jirka hofreitr

nadační fond
muži proti rakovině

Příběh je volně inspirován skutečnými událostmi.

Mimo hru

Jirka Hofreitr

ISBN 978-80-11-04519-7

Mám v tom trochu hokej

Sleduji strop nemocničního pokoje a snažím se představit si, že tam žádný není. Já si vůbec dost představuju a tenhle nástup na vysokou školu jsem si, upřímně řečeno, představoval úplně jinak. Rozhodně jsem si nemyslel, že ho strávím v nemocnici, kde budu ležet, koukat do stropu a přemýšlet PROČ.

Stropy v nemocnicích vypadají všude stejně. Nudně a studeně. Je zvláštní, že ještě nikoho nenapadlo je pomalovat, protože jsou něco jako nejčestnější místo v každém obýváku. Takové, na které se normálně věší obrazy, rodinné portréty, starožitné hodiny, trofeje nebo vzácné suvenýry z dalekých cest, když chcete, aby je žádná z návštěv nepřehlédla. No a v nemocnicích je právě tohle místo na stropě. Většinou lidí je tak zle, že jim nezbyvá než ležet na zádech a koukat vzhůru. A když to dělají dlouho, jako já teď, hledají jakoukoliv skvrnu, nerovnost, narušení, kterých by se dalo chytit a začít si je v hlavě dotvářet. Protože když tam nic takového není, je to stejné jako dívat se do vypnutého monitoru. Můžete jen ležet, koukat na zářivku a poslouchat sténání svých spolunocležníků. Když máte štěstí, občas zachytíte i zvuk nějakého nekonečného seriálu z televize za sesternou, kde stejně nic jiného přes den neběží. Na podobných odděleních se tam dobelhá jen pár šťastlivců, kteří se po vcelku strastiplné cestě musí domluvit na kompromisu. A kompromis je v takovém případě něco, co neurazí, ale ani nenadchne.

Zajímalo by mě, jestli tady občas pouští i nějaké sportovní přenosy. Třeba hokej. Zatím jsem nic tako-

vého nezaznamenal. I když na podrobnější průzkum je ještě příliš brzy. Možná ale, že tady nic takového není. Možná jako výraz solidarity pro nás všechny, kteří bychom tam ve svém stavu jen stěží došli. Těžko říct. Každopádně doufám, že to nebude dneska. Bylo by mi to líto, protože vím, že zatím se z postele nehnu. K výčtu všeho, co se tady dá dělat, můžu přidat snad už jen občasné a neúmyslné poslouchání hovorů ostatních pacientů a jejich návštěv. Za normálních okolností bych to nedělal, ale myslím, že to tu dělají úplně všichni. Co jiného by taky měli dělat? Z chodby ještě sem tam zaslechnu, jak na sebe pokřikují sestřičky. Ale to už je vážně úplně všechno. Zachycené zvuky si následně promítám na strop, ze kterého spouštím oči jen ve chvíli, kdy se mi konečně podaří usnout. Ne, že bych byl bůhvíjaký odborník na nemocnice, jak by se možná mohlo zdát, ale něco už jsem zažil. A moje poprvé přišlo zbytečně brzo. Až moc brzo na to, abych to pochopil nebo abych se na to alespoň připravil. Šlo to rychle, ale příjemné to rozhodně nebylo. Diagnóza: rakovina varlat. Ve svých patnácti letech jsem z nemocnice odcházel bez jedné koule.

I když to zní hrozně, dalo se to přežít. Sám jsem ostatně nejlepším „živoucím důkazem“. A jak jsem k tomu přišel? Asi jako každéj. Moje buňky se nějak vymkly kontrole a začaly se ve velkém množit. Jako když se sekne počítač a před vámi začnou přelétávat v rychlém sledu otevřená okna jednotlivých programů. Nebo jako když v hokeji dojde k přečíslení. Víím, že to přirovnání trochu pokulhává, ale lepší mě zatím nenapadlo. Koneckonců stejně jako hokejové týmy i tahle nemoc má svoje žebříčky a my Češi se celosvětově rok co rok držíme na špičce. Jsme pořád někde

kolem sedmého místa. Zvláštní je, že tenhle podivný šampionát s nejvyšším výskytem nádorů varlat pravidelně vyhrává Norsko. Víím, že v hokeji si Švédové a Finové vedou standardně skvěle, i že Norsko je taky Skandinávie, ale člověk by si myslel, že zrovna u nich, kde je zdravé úplně všechno od jídla až po vzduch, se to nemůže stát. Jak mi ale tenkrát vysvětlil primář urologie, hodně to souvisí s diagnostikou. To znamená, že v některých zemích jsou pozadu a neumí to zkrátka tak dobře sledovat.

Jak už jsem říkal a určitě se k tomu ještě dostanu, bylo to rychlé. Poté, co jsem si tam dole náhodou nahmatal bulku, která nebyla větší než čočka nebo kousek zaschlé žvýkačky, to šlo ráz na ráz. Ordinace. Nemocnice. Urologické oddělení. Operace. Laboratoř. Onkologické oddělení. Chemoterapie. Moc zážitků, které by stály za zaznamenání, z toho nemám. Konec konců operace probíhala v narkóze, ale pokusím se si vzpomenout.

Návštěvníci

Když jsem se po operaci na pokoji probral, nejvíc ze všeho mě zajímalo, jak to tam dole bude vlastně vypadat. Nedokázal jsem si to představit a nikdo mě na to ani nepřipravil. Ale už jsem tušil, že na některé věci se jednoduše připravit nedá. A žádné manuály *Jak se připravit na rakovinu varlat* nebo *Jak spokojeně žít i po smrti* jsem nikde nenašel. Možná, že to ještě nikoho kromě mě nenapadlo. Možná jsem právě teď objevil díru na trhu. Přitom ten potenciál je obrovský a nemusí to být jen urologie. Například *Artróza v deseti krocích* by se také určitě spoustě lidem hodila. Hlavně sportovcům. Ne nadarmo se přece říká: Sportem k trvalé invaliditě. A až se toho někdo chytne, přesně to popíše, vysvětlí a tyhle manuály vydá, tak třeba pak udělá i nějakou aplikaci. Jako když vám každý den telefon po ránu hlásí, kolik kroků musíte udělat, abyste uzavřeli váš denní kondiční kroužek. Ale zpátky k věci.

Jakmile jsem se po operaci probral a byl ještě dost sjetej z narkózy, odhrnul jsem okamžitě přinu a začal si sundavat kalhoty. Proč? Opravdu mě zajímalo, co mám v rozkroku. Co tam přibylo, nebo naopak ubylo.

Nevím, co přesně jsem čekal, možná krvavou ránu a svoje nádobičko sešitý pořádným křížkovým stehem, jako to mívají všichni, kteří v kriminálkách končí na pitevním stole, ale nic takového se nestalo. Pomalu a opatrně jsem sundával kalhoty a byl připraven na všechno. To, co jsem viděl, mě překvapilo a zaskočilo zároveň. Neříkám, že jsem byl zklamanej, to ne, ale asi jsem čekal víc než jen velkou náplast ve slabinách

a na svém vercajku ani jeden zásek nebo štych. Na druhou stranu, proč to nepřiznat, dost se mi ulevilo. Zvědavost je ale mrcha, takže když jsem se dostatečně vynadával, rozhodl jsem se i sáhnout. A to jsem neměl dělat.

„Auuuu!“

Samozřejmě, že jsem si sáhnul, a samozřejmě, že jsem neměl. Měl jsem se držet staré pravdy: dívej se, ale nedotýkej. Od té doby jsem až moc dobře věděl, že bude lepší se pár dní jen dívat.

Už jsem si nesáhnul. I sebemenší dotyk byl zatraceně nepříjemný. Kdybych to měl říct slušně. Kdyby ne, musel bych říct, že to bolelo jako kráva. Těžko říct, co by mě ještě napadlo, kdyby v tu chvíli nezazvonil mobil. Byli to kamarádi. Spoluhráči z hokeje. Jiné jsem neměl, protože na jiné ani nebyl čas. A že prý se chtějí přijít podívat.

Možná, že je člověk po narkóze citlivější nebo si jen po restartu víc pamatuje, ale bylo to takhle:

„Tak co, Kubo, jak je? Jak se cejtíš?“

„Pravdu? Jsem rozbitej, jakoby mě přešel vlak. Dokud ještě dojížděla ta narkóza, tak to bylo dobrý. Slušnej matroš. Ale teď už to asi nějak přichází k sobě a musím říct, že už mi bylo i líp. O hodně líp.“

„To by se mohlo líbit Honzovi. Ten teď proti Hradci dostal takovej strom, že ho to minimálně na deset vteřin vyplo a ani žádnou narkózu nepotřeboval. Vynadal ho ten, co vypadá jako Hagridovo mladší dvojče. Prostě masakr.“

Pro upřesnění bych měl asi říct, že strom je typický hokejový výraz pro bodyček, kterým jeden hráč uzemní svého soupeře tak, že má uzemněný pocit, jako kdyby narazil do stromu.

„To je blázen ten Hagrid. A dostal alespoň do konce?“

„Co myslíš? Vůbec. Zase to pískal ten mladej. Myslí toho divnýho, kterýho mají v Hradci určitě na soupisce. Takže to samozřejmě neviděl. A taky se to tam proto málem semlelo.“

„Z toho mi vychází, že jsem o nic nepřišel. Klasika. Prostě Hradec. A kolik jste padli?“

„3:5. Ale chyběls nám.“

„Kdo dával? A kdo chytal?“

„Promiň... Hele, jsme teď v kavárně a chtějí po nás, abysme konečně zaplatili a zmizeli. No a Kamil si jako obvykle zapomněl peněženku. Vid', Kamile? ...Kubo, jsi tam? Hele, můžeme se teda za tebou zastavit?“

„Jasně. Přijďte třeba hned zejtra. Odpoledne jsou tady povolený návštěvy. To už bych měl bejt zase hezkej a vyspalej.“

I jejich příchod následující den si pamatuji úplně přesně. Možná dokonce víc, protože ho mám dodnes před očima a je skoro tím prvním obrazem, který si vybavím, když se řekne nemocnice.

Na pokoji, ve kterém jsem ležel, byla zrovna malá rodinná sešlost. Táta, máma a brácha. Zábava po chvíli uvízla na mrtvém bodě. Všichni byli rádi, že mě vidí, ale tvářili se strašně vážně a upjatě. Bylo znát, že se bojí na cokoliv dalšího zeptat a že všechna témata i otázky typu „Jak ti je?“, „Jak se cítíš?“ a „Nebolí to moc?“ buď vzdali, nebo je už vyčerpali.

Kdo byl někdy v nemocnici, ví, že vymyslet nějakou normální otázku, která nebude znít jako klišé a s velkou pravděpodobností nerozjitří čerstvé rány, dost dobře nejde. Pokud se samozřejmě nechcete zeptat na to, jak tam vaří. Ale na to se tady neptá asi nikdo. Každý ví, že to není nic moc, a zároveň si uvědomu-

je, že tam dotyčný rozhodně nepřišel za bůhvíjakými kulinářskými zážitky. Ptát se na vizitu nebo na to, co říkal doktor, má také smysl až po pár dnech. Zážitky zvenku se vám také nechce vyprávět a pokud ano, tak raději a opatrně volíte jen ty horší. Pokud si zrovna nepřejete, aby se dotyčný cítil ještě hůř. A aby mu bylo líto, že u toho nebyl. Říká se tomu empatie. Když ji máte, většinou tam stojíte nebo sedíte, tváříte se mile a zúčastněně. Čekáte, zda ten, za kým jste přišli, nezačne mluvit sám. Tonoucí se stébla chytá. Ale pokud mu zrovna není do řeči, což mně tenkrát nebylo, začne to po chvíli skřípat. Ať chcete nebo ne, čekáte na konec návštěv nebo na to, až vám nemocný oznámí, že se mu chce spát. Myslím, že i naši byli rádi, když viděli, že jsem v rámci možností v pořádku a o přílišné detaily nijak neusilovali.

Táta už skoro nemluvil a na mámě bylo vidět, že má oteklé oči. Bylo znát i to, jak moc se snaží, aby se nerozbrečela přímo přede mnou. Dokonce i mladší brácha se tvářil soustrastně. Bylo to zvláštní, protože za roky společného soužití jsem si vážně myslel, že tuhle schopnost vůbec neovládá. Ne, že bych si myslel, že je bez citu, ale pokud jsou mezi vámi necelé tři roky věkového rozdílu a přes dvanáct let spolu sdílíte jeden jediný pokoj, tak poslední cit, který od vlastního bratra očekáváte, je soucit. Nechci, aby to vyznělo špatně, berte to, prosím, jen jako realistické zhodnocení tradičního a zdravého sourozeneckého vztahu.

Takže ano, určitě se máme rádi. A jsem si jistý i tím, že se to bude nadále zlepšovat. Ale přijde to až tehdy, kdy se nebudeme muset navzájem pravidelně obviňovat, že ten druhý má v pokoji bordel, že si tam tahá kamarády, že mu řvou repráky u počítače a že postel,

na které se tak rád a často válí ve špinavých hadrech, není jeho. Zkrátka až pominou všechny věci, které k bratrské lásce v malém rodinném domku uprostřed sídliště přirozeně patří.

Naši sice nemluvili, ale o to víc mě pozorovali. Samozřejmě se snažili, abych si jejich drobnohledu nevšimnul. A i když to dělali nenápadně, bylo to skoro stejné, jako když si malé dítě zakryje oči a má pocit, že ho nikdo nevidí. Až tak to bylo vidět. Stejně jako bylo poznat, že jim není zrovna dvakrát do řeči a že stejně jako já vůbec netuší, co mě ještě čeká. Bylo mi jich líto a jim bylo zase líto mě. Se sdílenou lítostí tam seděli, zatímco já ležel, uhýbal pohledem a naše konverzace stála. Nechybělo moc a buď by došlo na slzy nebo na počasí, kdyby... Kdyby se nerozrazily dveře a do nich nenaskákali Matěj, Honza, Jirka a Tomáš.

Víte, jak se říká, že jsou výjimky, které potvrzují pravidlo? Tak jedna z nich je Matěj. To, co jsem před chvílí tvrdil o rozpacích u nemocničních postelí, Matěj nezná. On se s tímhle pocitem vůbec nenarodil. Minulo ho to podobně jako přihrávka od modré. Vletěl do pokoje jako první, aniž by se rozhlédl. Nenechal nic náhodě a ještě ve dveřích spustil:

„Ty vole, taky bych chtěl mít takový lehy. To mi chceš vážně říct, že máš od včerejška jen jedno vejce?!“

Až potom si všimnul našich:

„Ježíš, promiňte,...Dobrý den, já ...já... já jsem vás hned neviděl.“

Těžko říct, kdo z nás všech byl překvapenější. Své pozvání jsem sice myslel vážně, ale nějak se mi po té narkóze přes noc vykourilo z hlavy. Nevím, na co jsem v tu chvíli myslel, ale vůbec jsem nestihnul reagovat. Zato vím, jak by na něj reagoval náš trenér, který si

dlouhodobě myslí, že by místo nás mohl trénovat přínejmenším New York Rangers: „*Tak se aspoň rozhlídni, než vystřelíš, ty vole!*“

„To nevadí. Pojdte dál, kluci.“

Tátovi se evidentně ulevilo a i máma se začala malinko usmívat. Brácha nejdřív pohledem zkontroloval kluky a hned potom vytáhl z kapsy mobil. Tipnul bych si, že mu ho naši ještě před příchodem do nemocnice zakázali vyndat z kapsy. A tyhle situace brácha vždycky špatně snášel.

„Čau, kluci! Nevím, jestli je to pravda, ale říká se to tady. Jsem teď vlastně něco jako jednovaječnéj.“

Bylo to poprvé, kdy jsem to řekl nahlas. A pamatuju si, že se mi docela ulevilo. Když jsem tam ke všemu viděl tuhle sebranku bez bruslí, začal jsem se i smát.

O Matějovi se ví, že nejenže často a rychle bez přemýšlení střílí, ale že on i tak mluví. Možná dokonce žije. Ale když se trefí, což mu celkem vychází, protože pravidelně vede tabulky střelců, najde si očima pár diváků a má tendence to za každou cenu co nejrychleji zopakovat. Občas dokonce ještě přitlačí. Jako tenkrát s tím, když dodal:

„Já už jsem totiž doma projížděl inzeráty a hledal, jestli by ti někdo jedno vejce nedaroval. Myslím takový ty, o kterých se říká, že mají rovnou tři.“

Nevšiml jsem si, jestli měla máma v první chvíli oči v sloup, nebo si stejně jako já jen zrovna prohlížela strop mého nového pokoje, ale když se pak podívala k oknu, poprvé od mé operace se opravdu usmála. Bylo to vlastně největší ocenění, které se Matějovi za jeho snahu mohlo dostat. I já jsem mu byl vděčný za to, že to tam na chvíli rozsvítil. Protože řečí o počasí jsem se ve chvíli, kdy jsem ještě ani nedohlédl

z okna, dost obával. Musím říct, že na patnáct let není ten kluk ani trochu blbej.

Další konverzace se už přirozeně stočila k hokeji. Ale co byste také chtěli od pěti hokejistů na necelých dvaceti metrech čtverečních? Kluci mluvili o tom, jak jim Be ránek na trénincích dává do těla, protože: „Hokejový svět přece potřebuje dalšího Jágra!... A nejen ten hokejový.“ Pravda je, že víc mluvili kluci. Vyprávěli, jaké to bylo o víkendu v Hradci, co dělá, nebo spíš co by měla dělat blondatá krasobruslařka, kterou občas kolektivně chodíme po tréninku očumovat. A Honza po krátkém přemlouvání ukázal dokonce i naražená žebra, která mu zůstala jako vzpomínka na hradeckého Hagrida. Muselo ho to taky pořádně bolet, alespoň podle výrazu a námahy, se kterou si vyhrnoval triko. A i když naši už vůbec nemluvili, v nemocničním pokoj zavládla výrazně lepší a uvolněnější atmosféra. Nakonec jsme se s klukama smáli tak, že kdybych měl křížkové stehy, které jsem si představoval, určitě by mi všechny naráz popraskaly. Uklidnili jsme se až u neplánované osvětové přednášky, kterou velmi zlehka a opatrně začal Tomáš. Je přesným opakem Matěje. Asi i proto z nás všech mluví nejméně, což by na někoho mohlo působit i tak, že je nejpřemýšlivější. Kdybychom místo hokeje měli kapelu, určitě by z něj byl dobrý bubeník. O bubenících se totiž také říká, že toho moc nenamluví. I proto si myslím, že to Tomášovi muselo dost dlouho ležet v hlavě a trvalo, než se zeptal. Jak ho znám, určitě si to i dlouho připravoval. Jen nevěděl, kde a jak začít. Ono vůbec začínat cokoli po Matějovi je vždycky trochu o hubu.

„Hele, a jak si vlastně přišel na to, že máš... to... eh?“

„Myslíš bulku na vejcích?“

„Říká se tomu nádor, chlapci.“

„Díky, tati.“

„No, jak si přišel na to, že máš ten... ten nádor?“

„Tome, saháš si na něj i někdy jindy, než jen když si upravuješ suspensor?“

Tomáš se podíval na mojí mámu a zčervenal tak, že i středová lajna by vedle něj vypadala růžově.

„No...“

„No, vidíš,“ nenechal jsem ho domluvit. „Tak teď bys měl ještě častěji. A kdyby tě u toho náhodou doma chytli, řekni, že jsi to doporučení dostal ode mě. A že je to něco jako rozkaz. Odtud je to totiž povinný!“

Tomáš zůstal červený a máma se zase znovu raději podívala z okna.

„To ale platí pro vás pro všechny, volové! Hezky si na ně sahejte, ať vám tady ještě nemusím domlouvat protekci nebo dokonce nosit pomeranče na pokoj. A vůbec, co jste mi přinesli vy?“

„Kubo, krot' se!“

„Tati, jen se ptám.“

„Sebe. To nestačí? Kdo může říct, že ho hned druhý den po operaci navštíví budoucí hvězdy NHL.“

„Stačí. Samozřejmě, že mi to stačí. A tebe, Matěji, já budu brát všema deseti, i když skončíš ve třetí pětce za Hradec!“

„To se nikdy nestane. S Hradcem jdi dopr... někam!“

Stihnul se opravit dřív, než táta významně povytáhl obočí. Dělává to často, ale to je asi úděl všech učitelů češtiny. Občas mám pocit, že ho víc, než co říkám, zajímá, jak to vlastně říkám. Netvrdím, že vyžaduje, abysme teda abychom doma mluvili vždycky jen spisovně, ale na druhou stranu „jadrné výrazy“, jak jim někdy říká, nijak nepodporuje.

Kolikrát už jsem se ho snažil poučit, že sprostá slova k profesionálnímu hokeji prostě patří. Stejně jako hokejka, brusle nebo puk. Nebo vy si vážně dokážete představit, že bych potom, co by mě při breaku v jasné gólové šanci zahákoval zezadu soupeřův obránce, přijel na střídačku se slovy: „Myslím, že se ten chlapec zachoval opravdu nesporně.“ ? Tak to vůbec. Nevím, jak jinde, ale vsadím se, že v každé hokejové řeči na světě existuje pro podobné příležitosti jen jeden jediný výraz. A tím je v lepším případě „úplnej kokot!“

„Než hrát za Hradec, to budu radši na in linech doplňovat zboží někde v supermarketu.“

„To chápu.“

„Hradec smrdí!“

„Ale strašně!“

Hra-dec

Je zajímavé, jak v nás antipatie vůči Hradci budovali a celou dobu živilí hlavně naši trenéři. Div, že nám od přípravky neservírovali syrové maso třikrát denně. A přitom je Hradec docela hezké město, které se podle mě nijak neliší od ostatních podobně velkých měst. Dneska už bych si i dokázal představit, že bych se do Hradce přestěhoval a spokojeně tam žil. Ale tenkrát jsem si to nemyslel. A i kdybych si to myslel, nepřiznal bych to. A už vůbec bych to neřekl nahlas. Navíc před klukama. To ani náhodou!

Byli jsme malí, když to do nás začali sypat. A jediný důvod podle mě byl ten, že Hradec je k nám nejbližší. Má větší klub, větší členskou základnu i větší stadion. A také hezčí šatny. A jako v každém bývalém krajském městě je tam i víc peněz. Později jsem občas přemýšlel, kolik z našich trenérů, kteří v nás tuhle zášť pravidelně živilí, by na nabídku trénovat Hradec nepřistoupilo. Pokaždé mi vyšlo, že ani jeden. Že by do toho šli všichni a možná by byli ještě rádi. Že to vždycky byly jen takové silácké řeči. A uražená pýcha. Z toho proudila ta nevraživost. A proč si to myslím? Protože jsem nikdy nepřišel na jediný rozdíl mimo těch větších, které jsem už jmenoval.

Přípravka byla stejná. U nás i u nich bylo tak deset skupin po osmi dětech. Jejich otcové je sledovali z tribuny a občas si je natáčeli na telefon. Samozřejmě když do telefonu zrovna dost nahlas nedomlouvali kšeft jejich života nebo se nechlubili tím, jak „ten malej fantasticky bruslí.“ Když tátové náhodou ne-

mohli, posílali za sebe své manželky. Většina jezdila s některým z těch velkých SUV zaparkovaných v ještě větších rozestupech na parkovišti u stadionu. Mámy stejně jako všude ale buď hokeji vůbec nerozuměly, nebo jim jako sport připadal zbytečně tvrdý. Občas chybělo málo a vypadalo to, že některá z nich vyběhne na led přímo v kozačkách, aby tam udělala pořádek a ochránila syna vlastním tělem. Těm jsme říkali lvice. Jejich ratolesti se v rámci kruhových tréninků učily bruslit, chápat, k čemu je dobrá překladačka, jak se brzdí a na konci každého tréninku se pak za odměnu proháněly za pukem. Nové Jágry v nich ale viděli rodiče jak u nás, tak i v Hradci. Možná, že jen esůvčěk u nás parkovalo o trochu míň. Asi proto mívali Hradečáci i vždycky o kousek lepší výbavu, zatímco my jsme byli ti chudší příbuzní. Nemůžu tvrdit, že bychom si brusle zavazovali k botám lýkovými provazy a místo hokejek měli zahnuté klacky, ale malé a pro laika těžko postřehnutelné rozdíly tam přesto byly. Ale závist určitě nebyla tím, proč jsme přistupovali na hru My vs. Hradec. Bylo to o výsledcích. Protože i když jsme do toho šli naplno a dali do toho všechno, jak nám trenéři pokaždé nezapomněli zdůraznit, Hradec nás pravidelně porážel. Kdyby se na jejich vítězství tehdy dalo sázet, ten, který by to dělal pravidelně a sázel vysoko, už by nejspíš nikdy nemusel hnout ani prstem. Měl by vyděláno.

Zlomilo se to až někdy v šesté třídě. Vyhráli jsme tenkrát nad Hradečkama 6:5, což bylo naprosto fantastické. Něco jako naše vlastní dětské Nagano. Radost nebrala konce. A společně s námi se radovali nejen trenéři, ale i rodiče, které naše výhra po tolika hubených letech upřímně zaskočila. Nikdo se nám ten-

krát nemohl divit, že jsme logicky po takovém úspěchu očekávali návrat do rodného města minimálně v otevřeném autobusu. Čekali jsme zaplněné náměstí a dojatého primátora, který každému z nás pověsí na krk symbolický klíč k branám města. Asi nemusím říkat, že o našem vítězství u nás ve městě nikdo nevěděl ani ten den a ani žádný další. Byl pro ně stejně bezvýznamný jako naše výhra. Té si mohl všimnout snad jen velmi pozorný čtenář místního zpravodaje, který o skoro měsíc později zveřejnil naše vítězství v rubrice *Stalo se*. Vešlo se na jeden jediný řádek. Víc toho napsali i o blížícím se nedostatku vody ve studních a novém plánu na rozšíření parkoviště u nákupního centra.

A proč nám to vítězství nad Hradcem trvalo tak dlouho? Dobrá otázka. Zpětně si myslím, že jsme se báli vyhrát. A nikdy jsme nevěřili, že by se to mohlo stát. V každém zápase jsme se do toho tak zamotali, že jsme ani nepočítali, že by něco mohlo být jinak. Nevím, jestli se toho dokonce nebáli i trenéři, i když navenek samozřejmě předstírali, že po ničem jiném netouží. A po čem jsem toužil já? Když vynechám, že jsem si přál, aby mi bylo zase dobře a nemusel jsem v nemocnici pozorovat strop, když vynechám rande s krasobruslačkou, u které jsme se s klukama nikdy nedokázali shodnout, na koho z nás vlastně kouká a kdo by měl mít největší právo ji oslovit, tak to byl dres NHL. Ten jsem si přál už od dětství a nijak mě to neopouštělo. Ale já nechtěl jen tak ledajaký. Žádný dres z fanshopu nebo pochybného internetového obchodu nabízejícího hned po registraci slevový kupón. Já chtěl dres s vlastním jménem a číslem. A k němu jméno na soupisce v základní sestavě. Ideálně v první pětce. To bylo to, co jsem si přál asi ze všeho nejvíc

a za čím jsem si vlastně i celou dobu šel. Mělo to být završení a docenění dlouhých třífázových tréninků, vstávání o víkendech v čase, kdy většina mých spolužáků teprve usínala u přehrávačů a herních konzolí.

Vím, že to nebylo zrovna nejmenší přání a že existuje i dost skromnějších, ale cíle mají být velké. Alespoň tak nám to říkával trenér. Vyžadoval, abychom se nesmiřovali s málem. A říkal to stejně často, jako říkával, že svět potřebuje dalšího Jágra. U čehož nikdy nezapomněl dodat, že Jarda, jak ho sám tituloval, i když ho znal jen z televize, dělal už v šesti letech každý den šest set dřepů a v osmi dokonce i dva tisíce. I dneska si myslím, že cíle mají být velké. Ale hlavně proto, aby se z nich dalo ustupovat. Větší cíl totiž znamená i větší manipulační prostor.

Když musíš, tak musíš!

K hokeji mě přivedl strejda, tátův starší bratr, a táta nebyl proti. Byl to výsledek jednoduché rovnice. Hned vysvětlím. Oni s tátou jako děti hrát hokej nesměli. A protože oni nesměli, tak já i moji starší bratrance jsme jednoduše museli. Chtěli nám tím splnit jejich dětský sen. V podstatě jsme neměli na výběr, i když nikomu z nás to nijak zvlášť nevadilo. Strejda dokonce bratrancům „jejich“ sport, jak říkal, vybral ještě dřív, než se narodili. Nikdy mě nenapadlo zeptat se ho, co by se asi stalo, kdyby se mu místo tří synů narodily tři dcery. Byl by sice jako pan král z nějaké pohádky, ale těžko říct, jaký měl vztah k ženskému hokeji, o kterém se ani tenkrát moc nevědělo. Podle mě strejda věděl už od chvíle, kdy mu jeho táta – můj děda – zakázal hokej kvůli hudbě, že z jeho synů budou hokejisté. A stejně jako chtěl mít děda z každého syna virtuóza, chtěl mít strejda ze svých synů minimálně bratry Šťastné. Což byly legendy československého hokeje, kteří na začátku osmdesátých let utekly do Kanady, aby tam v NHL zářily jako Stastny Brothers.

A proč nesměl vlastně hrát strejda hokej? I na tuhle otázku jsem se ptal. On totiž celé dětství hrál na flétnu a když hraje na flétnu nebo na klavír, to poslední, co potřebujete, jsou špatně srostlé prsty. Strejda by se s tím smířil, ale děda ne. Toho vůbec nezajímalo, že víc než flétna a správný prstoklad lákala strejdu hokejka, puk nebo tenisák. Také si na ni pak tajně našetřil. A hned, jak si ji koupil, tak ji okamžitě schoval u kamaráda ve sklepě, odkud ji vytahoval pokaždé, kdykoliv děda někam zmizel. Táta jako jeho mladší

sourozenec to měl možná o něco lehčí, ale ani on to s dědou neměl úplně snadné. Svou první hokejku pro změnu vyměnil za pár angličáků.

Nevím, jestli někdy přemýšleli nad tím, co by se stalo, kdyby se děda jednou vrátil z práce dřív a viděl, že jim to jde s pukem a tenisákem lépe než s notovým zápisem. Možná, že by si to děda přiznal, a možná, že by je i nakonec nechal hrát. Ale těžko říct. Tohle se nikdy nestalo. Ale kdyby se to stalo, mohli z nás dnes být fotbalisté nebo jsme si s bratrance mohli založit hudební kvarteto. Ale na kdyby nebo možná se u nás nikdy nehrálo.

Nebe má být limit, ne strop

Dneska je mi konečně o kousek líp, ale ještě ne tolik, abych si troufnul se postavit na nohy. Zase ležím na zádech a zase zírám do stropu. Už pár minut mě oslepuje ostré světlo nemocniční zářivky, která na mě hned po ránu vrčí. I to je další věc, která je pro všechny nemocnice společná: „Budiž světlo!“ Každé ráno tady nemilosrdně rozsvítí a nikoho nezajímá, jestli se vám chce vstávat. Sestrám začíná směna, kterou prostě nemůžete zaspát.

Zajímalo by mě, jestli tyhle zářivky do všech nemocnic dodává stejná firma. Úplně vidím, jak je objednávali: „Dobrý den, potřebovaly bychom pár nejsilnějších zářivek, aby naši pacienti zbytečně neusínali. Ty naše už nám trochu zlobí.“

„Ale ano, samozřejmě. To nebude problém. A nechcete zkusit i nějaké jiné? Nově jsme naskladnili typ s příjemným a teplým světlem.“

„Nene, děkujeme. My jsme u nás na oddělení už dlouho nemalovali, tak bychom raději ty studené bílé. Jsou na ně zvyklí, bolí z nich oči a dost toho zakryjí.“

Přál bych si, aby mě teď bolely jen oči. No nic. Člověku se tady můžou stát i horší věci, tak je asi lepší si nestěžovat. Když mě přijali a poslali na všechna možná předoperační vyšetření, myslel jsem, že nic horšího než operace mě v nemocnici nečeká. Jenže operaci člověku dělají v narkóze. Na sále začnete počítat, usnete a když se proberete, většinou ani nevíte, co se s vámi během té doby stalo. A už vůbec netušíte, jak dlouho to celé trvalo. Pak se proberete, ležíte a možná kouká-

te do stropu jako teď já a snažíte si vzpomenout. Jenže to nejde. Takže ležíte, vzpomínáte a snažíte se tlačit čas dopředu.

S časem je to tady dost zvláštní. Asi nikde neběží tak pomalu jako právě v nemocnici. Dřív jsem ho měřil na sezóny, na předkola, na poháry, na finále, ale tady v nemocnici jsem ho začal rozdělovat na snídaně, vizity, obědy, další vizity, návštěvy a večere. Stereotyp sem tam naruší jen nečekané události, s nimiž člověk nepočítá. Obzvláště, když je nový a o nemocničním životě nemá ani páru. Vzpomínám, jak mě v mých čerstvých patnácti překvapil nemocniční zřízenec. Ještě jsem se na pokoji ani pořádně nerozkoukal, když mě tenhle zvláštní chlapík zaskočil. Moc toho nenamluvil. Později jsem si všiml, že se po oddělení pohybuje většinou jen v době, kdy tam není tolik personálu. Zatímco já seděl na posteli a přemýšlel, jestli se mi tam vůbec někdy podaří usnout, přišel do pokoje a zavřel za sebou dveře. V hlavě se mi v tu chvíli honilo kde co, takže jsem ho vůbec nevnímal. Možná, že už na mě tou dobou i mluvil, ale to nevím, protože jak říkám, myšlenkami jsem byl úplně jinde.

„Posloucháš mě? Ptám se, jestli jsi se tam dole oholil?“

„Promiňte, já jsem vás neslyšel,“ řekl jsem dost vyděšeně a doufal, že naši konverzaci odvedu jinam.

„Potřebuju vědět, jak jsi na tom. Jsi oholenej?“

„Jsem.“ Na víc jsem se nezmohl. Bylo to poprvé v životě, kdy jsem se tam dole holil a i v koupelně jsem se sám před sebou styděl.

„Tak ukaž!“

V tu chvíli jsem zkameněl jako podivná socha, která stojí před naší školou ještě z dob, kdy celé sídliště stavěli, a nikdo neví, co ani proč tam je.

Vážně se před ním mám svlíknout? Před chlapem, který není sestra a už vůbec ne doktor? Ale nevím, jestli by byla sestra lepší. Všichni kluci si vždycky představují nějakou mladou a krásnou holku, ale chtěl bych je vidět v téhle situaci. Já bych teď každopádně udělal cokoli, jen abych to, co má přijít, oddálil.

„Tak dělej, nejsi tu sám.“

Naštěstí na něm bylo vidět, že ho práce zrovna netěší a že můj nedobrovolný striptýz není věc, ve které by se nějak zvlášt vyžíval. Postavil jsem se na zem a jako v mrákotách si sundal kalhoty nemocničního pyžama, které jsem před pár hodinami dostal výměnou za svoje oblečení.

„Tomu říkáš oholenej?!“

„No...“, zakoktal jsem i v jedné slabice: „... já jsem se ještě nikdy neholil.“

„Tak vstávej, půjdeme to doholit.“

„Jako teď?“

„A kdy jindy? Zejtra ráno jdeš na operaci a takhle na sál nemůžeš.“

„A nemohl bych třeba... sám?“

„Na to už není čas. A neboj se, já tě neukousnu a ani ti ho neuříznu.“

Ukázalo se, že v holení intimních partií má opravdu praxi. Dělal to s rutinou, kterou jsem se sám později učil několik let. A ani to netrvalo dlouho. I tak to byl ale jeden z nejdivnějších zážitků mého nemocničního poprvé. Ještě pár dní jsem věřil tomu, že horší nebo možná trapnější situace mě už nepotká. Myslel jsem, že mám vybráno. Ale strejda, kterému na rozdíl od mého táty sprostá slova nikdy nevadila, často říká, že myslet znamená hovno vědět. Má pravdu.

Můj předoperační barbershop nebyl ve výsledku

nic proti tomu, když pár dní po operaci na pokoj do-
razila trojice žákyň střední zdravotní školy. Budoucí
zdravotní sestry na odborné praxi doprovázela hlavní
sestra z našeho oddělení. Všechny byly krásné a všech-
ny mi připadaly jako zakleté princezny v modrobílém
stejnokroji. Naivně jsem myslel, že jen prochází po-
koje, aby věděly, kam donést čaj nebo něco takového.
Takže jsem se na to trio culil z postele jako sluníč-
ko nebo jako blbec. Chybělo málo a mohl bych začít
i spiklenecky mrkat. Dokonce mě i napadlo, že kdy-
by tady ležel místo mě Matěj, určitě by našel způsob,
jak si rychle říct o telefonní číslo. Protože rychlej to
on byl. A jak jsem se tak ukájel představami, vůbec
mi nedošla slova, která se ke mně nebezpečně blížila,
aniž bych měl sebemenší šanci je odrazit. Byl to ten
typ věty, kterou prostě nechcete slyšet ani v nejhorším
snu.

„Kubo, tak nám ukaž, jak se to hojí!“

Krve by se ve mně nedořezal. Moje ego hořelo jako
papír a tváře mi hořely s ním. Jen malou chvíli jsem
v mrákotách předstíral, že neslyším, že jsem němý, ne-
slyšící nebo možná jen hloupý, abych pochopil, co tím
hlavní sestra myslí. Tím zároveň potvrzuji, že erotické
představy o krásných sestřičkách jsou v podobných
situacích úplně mimo. Tady stály všechny tři u mé po-
stele, vyrovnané jako sudičky a všechny se mi dívaly
do obnaženého rozkroku. Naštěstí se tvářily profes-
ionálně, což znamenalo, že přesně ví a všemu rozumí.
Žádné úšklebky nebo zbytečný soucit. I tak jsem byl
ale rád, když mi hlavní sestra po chvíli očima dovolila
zakrýt se peřinou a ještě raději jsem byl, když se pře-
sunuly k mému sousedovi. I když upřímně úplně nej-
radši jsem byl, když za nimi po pár minutách zaklaply

dveře. Později jsem si uvědomil, že to pro ně byla každodenní součást odborné praxe, a pochopil jsem i to, že na urologickém oddělení jsem nebyl jediný, koho si zblízka musely prohlédnout. Ale i tak mi to trvalo a myslím, že ještě pár hodin jsem byl rudej až na zadku. Nakonec jsem byl ještě rád, že nejsem Matěj a že jsem se na žádné telefonní číslo neptal. Dokážete si to vůbec představit? Brrrr. Ještě dneska sebou škubnu, když si na to vzpomenu. Jsou situace, které jsou zkrátka no go. Stopka. Konec a tečka. Asi i proto jsem to až doteď nikomu neřekl. Slíbil jsem si, že jsou věci, o kterých nebudu mluvit, protože když se o nich nemluví, tak se možná ani nestaly.

Podobný slib si tam nejspíš dal i můj soused, i když jsme o tom nemluvili, poznal jsem to na něm. Byl jen o kousek starší než já a ve chvíli, kdy na pokoj tohle procesí budoucích zdravotních sester dorazilo, ho zrovna z nějakého důvodu cévkovali. Abychom si navzájem dodali kuráž a co nejrychleji se přes ten zážitek přenesli, okamžitě jsme spolu začali mluvit. Bavili jsme se o všem možném, jen ne o tom, co se na pokoji stalo. Oba jsme asi nějak vnitřně cítili, že je to potřeba zamluvit. A čím rychleji to zamluvíme, tím rychleji to bude za námi. Vyprávěli jsme si o škole, o spolužácích, o hrách na Playstationu. Jen o holkách ne. A nakonec jsme, světe div se, skončili u hokeje. Můj nový soused se jmenoval Petr a vyklubal se z něj někdejší žákovský hokejista z Hradce a ke všemu velký fanoušek NHL s dostatečnými znalostmi na to, abychom v našem hovoru ještě pár dní pokračovali.

Vzor 68

Na to, že byl Petr Hradečák, byl vlastně úplně normální. Bylo zajímavé, že za celou dobu neměl ani náznak nějaké narážky na náš klub. Napadlo mě, že jsme možná pro Hradec nikdy nebyli tak zajímaví, aby nás řešili. Poslouchal úplně všechno, protože hokej, jak říkal, už znal jen z televize. I tak tvrdil, že mu jeho pravidelné sledování nedělá dobře, protože je mu to vlastně líto. Prý ho kdysi nevzali do starších žáků, protože nevyrostl tak, jak by si trenéři představovali. Tvrdil, že byl na svůj věk příliš malý a příliš hubený. Říkal, že jeho táta pak nechtěl, aby tam jen platil příspěvky a zahříval lavičku pro vyvolené. Z našeho hovoru ale bylo znát, že ho zájem o hokej neopouští. Proč si to myslím? Asi by se jinak tolik nevyptával. A jeho zajímalo úplně všechno. Vyprávěl jsem mu o naší rodině. O tátovi, o strejdovi i o bratrancích. Pochopil z toho, že jsem je od malička považoval za své vzory a že jsem se v nich viděl. Nijak jsem nezapíral, byla to pravda. Jen v každém z nich jsem se viděl trochu jinak, ale i tak jsem se jim chtěl ve všem vyrovnat. Byl jsem rád, že mě brali mezi sebe a já si mezi nimi nikdy nemusel připadat jako malý, nechtěný přívěsek. I za to jsem byl strejdovi vděčný. Že to s tím hokejem tak dobře vymyslel a zařídil. Hokej byl něco jako náš rodinný tmel.

Když pominu bratrance, protože jsem obdivoval i jiné hráče, a přejdu trenérovo neustálé předhazování Jágra, kterého mi tím mimochodem možná i malinko zprotivil, mým dalším a nutno říct, že dost nedostupným vzorem, byl Sidney Crosby. Pozorně jsem ho sle-

doval a bezmezně obdivoval. Jasně, že jsem tenkrát sledoval i Jágra, a kdo ne, když tady nikdo známější a lepší nebyl? Ale Crosbyho jsem měl ze všech nejraději. Navíc Jágra obdivovali všichni, ale u Crosbyho jsem měl pocit, že je jakoby můj. Už jen napsat správně jeho jméno vyžadovalo určitou znalost a zručnost. Jen si to zkuste: Sidney Crosby. Borec, který hned ve své úvodní sezóně získal sto dvojku v kanadském bodování a stal se tak nejmladším hráčem v historii NHL, který pokořil stobodovou hranici. Týpek, který se o dva roky později stal i nejmladším kapitánem své doby a o další dva dovedl Pittsburgh Penguins k vítězství ve Stanley Cupu. Kouzelník, který v roce 2010 dokázal v prodloužení rozhodnout finálový zápas na olympiádě proti Američanům. A další zlatou olympijskou medaili si na krk pověsil i o čtyři roky později. To všechno a ještě víc byl Sidney Crosby. Připadá vám to málo? Tak sledujte. Po vítězství na mistrovství světa v Praze se stal mimo jiné členem Triple Gold Clubu a v roce 2016 získal i druhý Stanley Cup, aby k němu o rok později přidal ještě třetí. Byl kapitán reprezentačního týmu, který Kanadu dovedl v jednom roce i k vítězství na Světovém poháru v Torontu a současně s tím byl vybrán mezi sto nejlepších hráčů historie NHL. Stal se dvojnásobným držitelem Art Ross Trophy, Hart Memorial Trophy, trojnásobným vítězem ceny Teda Lindsaye pro nejužitečnějšího hráče a teď pozor, výhradně podle hlasování hráčů. Dvakrát dostal i Maurice Richard Trophy pro nejlepšího střelce v základní části, ke které přidal i cenu Conn Smythe Trophy pro nejužitečnějšího hráče play off.

Teď už asi chápete, proč jsem nechtěl být další Jaromír Jágr, kterého náš trenér tak usilovně hledal. Já

chtěl být další Sidney Crosby. A věřte nebo ne, dlouho jsem doufal, že to tak bude. Mimochodem, jak jsem před chvílí říkal, že jsem si ze všeho nejvíc přál mít svoje jméno na dresu nějakého týmu NHL, tak jsem to nemyslel úplně doslova. Když jsem ještě neměl úplně rozum, věřil jsem, že bych se do jiného dresu než s velkým tučňákem na prsou ani neoblékl. Koneckonců Sidney Crosby hrál za Pittsburgh už od sezóny 2005/2006 a doteď se neomrzel.

Až časem jsem začal ze svých nároků přirozeně slevovat. Čím jsem byl starší, tím víc mi bylo jasné, že upínat se na jeden jediný tým NHL nemá smysl. Ve starších žácích už jsem si na dresu dokázal dokonce představit i jiné logo než jen tučňáka.

Ale dres NHL nebyl jediný, který bych v tu chvíli bral. Líbil se mi i ten reprezentační, na kterém bych měl přirozeně na zádech jméno. Chtěl jsem ho, i když výkony naší reprezentace byly už v té době poněkud rozkolísané. To znamenalo, že hokejisté z národáku nepatřili zrovna k největším superhrdinům. Ale tak je to u nás vždycky. Lidé vás milují a obdivují, jen když vyhráváte. A tenkrát všichni remcali, vzpomínali na Nagano a éru zlatých hochů, která byla tou dobou už nenávratně pryč. Zbyla z ní jen legenda, na kterou lidé vzpomínali jako na něco, co bylo dávno a co se nemusí nikdy opakovat. Hokej je ale stejný jako spousta dalších věcí. Vždycky se najde něco nebo někdo, na koho se dá všechno svést. Špatný trenér, rozhádaný svaz, zlá NHL, která neuvolní nejlepší hráče, špatná klubová politika, malá podpora mládeže a s tím spojený nedostatek kádrů. Nevím, jak to funguje jindy, ale u nás hned každý ví, koho měl trenér na zápas nominovat, kdy měl koho vystřídat a jakou taktiku měl zvolit.

I přes to všechno byl hokej celý můj život. A jestli ne celý, tak minimálně půlka. Kdybych měl vypočítat, kolik času jsem do patnácti let strávil v botách a kolik na bruslích, brusle by určitě vyhrály. Asi i proto mám dodnes tendence všechno s hokejem srovnávat. Ale to dělá nejspíš každý, kdo je v něčem tak dlouho. Vlastně jsem měl pocit, že jsem z ledu neslezl, ani když mi doktoři poprvé vysvětlili, co se mnou je a co znamená, když má někdo rakovinu varlat. Jen se mi zdálo, že tenhle led je na mě trochu moc tenký, jde z kopce a že mě můj vlastní osud v plné rychlosti vyzul z bruslí a ke všemu mi na nohy obul boty s hladkou podrážkou. Zdálo se, že je jen otázkou času, jestli na konci narázím do mantinelu nebo spadnu na hubu dřív, než se k němu vůbec přiblížím. A nebylo tam nic, o co by se dalo zastavit, přibrzdit nebo alespoň zpomalit.

TEN

Hokejem jsem žil, hokej jsem prožíval a přirozeně o něm i mluvil. Často a rád. Vlastně si ani nevzpomínám, jestli jsem se v té době dokázal souvisle bavit i o něčem jiném. Ale myslím, že nebylo moc důvodů to zkoušet. Proč taky? Pro vrstevníky v naší ulici jsem byl TEN hokejista. Zatímco se kluci honili před garážemi s hokejkami za tenisákem a hádali se, kdo z nich bude ten den hrát za Kanadu, u mě tak nějak věřili, že se jednou do Kanady nebo Ameriky opravdu dostanu. A protože tomu věřili, věřil jsem i já. Když vám někdo něco takového podsouvá a vy tomu chcete věřit, vezmete to jako fakt. Je to jako když vám všichni kolem tvrdí, jak umíte krásně kreslit. Přece jim to nebudete vymlouvat a přesvědčovat je, že to tak není.

Občas jsem za barákem vytáhnul nějakou starší hokejku a šel si s nimi zahrát. Všichni se pak začali přetahovat o to, kdo z nich mě bude draftovat. Měli pocit, že mužstvo, které na dvoře posílím, prostě nemůže prohrát. A většinou to tak i bylo.

I pro spolužáky ve škole jsem byl TEN hokejista. Pro některé samozřejmě hokejka, ale do očí mi to nikdo neřekl. Alespoň ne tak, aby to vyznělo jako urážka. Mezi spolužáky vládlo přesvědčení, že všechny hezký holky s velkýma prsama a malým pevným zadkem si stejně jednou najdou hokejku nebo kopačku. Takže je docela možné, že i pár spolužáků mohlo v našem přátelství spatřovat jisté výhody. Každopádně tuhle obecně zažitou zkratku znali od svých rodičů, kteří si možná v kancelářích svou pracovní dobu krátili čtením

bulvárních článků. V těch si pokaždé nějaká lokální celebrita, modelka nebo nepřítel známá zpěvačka našla nějakého hokejistu, se kterým nejdřív „tajně“ randila a následně si domluvila i tajnou svatbu. Tak tajnou, aby o ní ale všichni věděli a hlavně v tom bulváru. Po pár letech se pak začala přetahovat o dítě, které se jim v mezičase narodilo. Obden si stěžovala do novin a lidé měli co číst. Toho hokejisty se buď neptali, nebo se k tomu vůbec nevyjadřoval. Z podobných historek vycházel pohled na hokejisty od všech, kteří možná ani nevěděli, že se hokej nehraje na poločasy. I když jsem nejvíc bulváru přečetl v nemocnici, nikdy jsem ani nezaregistroval, že by nějaká česká Miss ukázala přítele, o kterém by řekla, že je to prostě jen hodnej kluk. Že se znají ze střední a že to byla láska na první pohled. Asi mají tyhle holky vážně smůlu, protože vždycky narazí jen na fotbalisty, hokejisty nebo úspěšné a bohaté podnikatele.

Kluci podobným stvořením říkali zlatokopky. Víím, že je to dnes už normální a běžný termín, ale nám bylo osm, když jsme to slovo poprvé slyšeli. Teorii o zlatokopkách k nám do třídy tenkrát přinesl Jirka. Vyprávěl nám ji v šatně před tělocvikem. Na třetí třídu až dost zasvěceně. Ke všemu to znělo jako velké dobrodružství. Viseli jsme mu tenkrát na rtech a vůbec netušili, co si za tím představit. A čím víc jsme chtěli vědět, tím víc Jirka mlžil a nafukoval. V naší naivitě nás přesvědčil, že zlatokopky jsou něco jako tajné agentky. Tvrdil, že se poznají podle dlouhých a barevných nehtů, se kterými po kavárnách vyklepávají do mobilu tajné kódy. Šel až tak daleko, že nás přesvědčil, že mají své hodnosti a každá hodnost se pozná podle barvy laku na nehtech a tloušťky rtů. Jak šly barvy

směrem ke generálské hodnosti, si už nevzpomenu, ale ty nejvýše postavené měly samozřejmě ty nejsilnější rty. Dneska mi to připadá absurdní, ale my jsme mu tenkrát vážně věřili. Znělo to tak přesvědčivě, že tomu nejspíš věřil i on sám. Ale byli jsme jen parta dětí, která ještě sem tam věřila na Ježíška.

Jirkovi jsme s navijákem sežrali i to, že v obchodá-cích a kavárnách posedávají tyhle holky jen proto, že tam plní tajné úkoly a čekají na instrukce z centrály. Pomáhal si samozřejmě Bondem, kterého jsme všichni znali. I proto nám pak nedělalo velký problém chodit mezi vyučováním do nákupáků, kde jsme nenápadně nahlíželi do kaváren a hledali největší Bondgirl, které jsme říkali Generálka. Cestou ze školy jsme si to i navzájem dosvědčovali. Ale žádný konec takhle hra nemě-la. Postupem času nás to přestalo bavit a tak nějak to vyšumělo do ztracena.

Ale jinak mi holky tehdy ještě nic neříkaly. A spolu-žačky už vůbec. I když i pro ně jsem byl TEN hokejista a určitě jsem je zajímal víc, než ony mě. Víím, že to teď bude znít trochu namyšleně, ale na základce mi to připadalo až moc snadné. Vlastně jsem se nemusel ani moc snažit. Spolužačky i holky z jiných tříd mi neustále posílaly zprávy a žádosti o sledování. Sice mi to lichotilo, ale tím to také končilo. Ne, že by se mi žádná z nich nelíbila, ale ve dvanácti nebo ve třinácti letech, kdy se začíná projevovat mentální rozdíl mezi kluka-ma a holkama, bych se styděl se s nějakou spolužač-kou vodit po sídlišti za ruku nebo s ní dokonce chodit do kavárny nebo do kina. Připadalo mi zvláštní, že čím víc jsem byl k jejich signálům hluchý a slepý, tím víc občas některé tlačily na pilu. Ale mě vážně tenkrát zajímal jen TEN hokej.

Tak trochu jinde

Po základce mě čekala střední škola, konkrétně gymnázium, kam jsem se jako všichni dostal po úspěšných přijímačkách. Kvůli hokeji jsem tam ale nastupoval až v březnu, protože to vypadalo na první velký přestup. Do té doby jsem školu studoval dálkově, jestli se tak dá říkat formě studia střední školy, při které musíte pravidelně absolvovat různé testy a zkoušení. Moje počáteční absence se nejvíc projevila na sociálních vazbách. Chvíli mi trvalo, než jsem se tam potom rozkoukal a začlenil. Bylo to jako nasednout do rozjetého autobusu v půlce cesty, kde už všichni věděli, jak se jmenují a vedle koho sedí. Navíc si ještě před mou zastávkou stříhli na celý týden lyžařský výcvik v Krkonoších, na který dlouho vzpomínali. Nakonec jsem se ale v rámci možností chytnul. Hlavně na chodbě, protože ve vedlejší třídě byli i dva kluci z našeho týmu, které jsem znal už od třetí třídy základní školy. Byli jsme spolu skoro každou přestávku, protože s nimi bylo všechno o poznání lehčí. Měli jsme společné zájmy, stejný smysl pro humor a hlavně jsem věděl, že se na ně můžu kdykoliv a s čímkoliv obrátit. Koneckonců byli to oni, komu jsem se později jako první svěřil se zdravotními obtížemi a také mi i nejvíc pomohli.

Naše škola nijak nevybočovala ze standardu. Jako všude jinde se i u nás spolužáci mezi sebou rozdělovali na sportovce, nerdy, gamery, emaře, skejťáky a enpí-sička. To poslední byl termín pro náhodně generované postavy, který do školy zatáhli hráči onlinovek. Dost rychle se to tam tenkrát rozšířilo. Jen jsem nikdy ne-

přišel na to, kdo rozhodoval o tom, kdo je nebo není enpísíčko a ani čím si to takový člověk zaslouží. Takže je klidně možné, že někomu jsem tak mohl připadat i já. Ale bylo mi to celkem jedno. Svou image ani sociální postavení jsem zrovna neřešil. Respektu i obdivu jsem si užil dost, i když se mi ho tam dostávalo o poznání méně než na základní škole. Když se ale objevil, snažil jsem se si ho užít. Možná, že jsem ještě občas byl mimo školu i trochu za frajera, protože i v pozdějším věku se stále věřilo, že to díky hokeji dotáhnu dál než do krajského města, ale jak říkám, už to nebylo tak časté. I tak jsem se někdy nechával unést představou, že mám na víc, ale vlastně nevím, jestli to byla chyba nebo očekávání. Nedokážu říct, jestli bych se dnes dokázal v některých situacích chovat jinak. A hokej byl i nadále to jediné, co mě zajímalo a co jsem řešil. Učení mi pořád ještě šlo tak nějak samo. Někdy mě dokonce i někteří učitelé dávali ostatním za příklad, což ale ničemu nepomáhalo. Znělo to až trapně: „Podívejte se na Jakuba. Cvičí, trénuje, hraje hokej a ještě se přitom všem nezapomíná učit, což se ovšem o mnohých z vás říct nedá!“ Myslím, že to spouště spolužákům lezlo na nervy, a ani se jim nedivím. Spíš se zpětně divím, že jsem si nezačal lézt na nervy já sám. Ale já tenkrát možná přes stromy neviděl les. A nic mimo hokej mi nedávalo smysl. Nic jsem nečetl s takovým zájmem jako soupisky hráčů. I proto jsem je uměl vyjmenovat nazpaměť. Vlastně ani na počítači nebo na Playstationu jsem nehrál nic jiného než sportovní hry. NHL, abych byl přesný. Vyhrát nebo prohrát a prohrávat jsem nechtěl a vlastně ani moc neuměl. Ale to, že jsem ze všeho nejvíc toužil stát se profesionálním hokejistou, hrát v NHL nebo za národák, nijak ne-

souviselo s penězi. Ani peníze mi tenkrát nic neříkaly. Nechtěl jsem vydělávat a netoužil jsem po obrovské vile s krytým bazénem a plnou garáží sportáků. Toužil jsem po uznání a chtěl jsem, aby se o mně vědělo. Od mala mě fascinovala atmosféra na stadionech a někdy až fanatičtí diváci, kteří působili tak, že hokej je pro ně úplně všechno. Když jsme se s tátou jezdili dívat na extraligu, bylo tam pokaždé narváno. A když dal gól některý z domácích hráčů, diváci se mu patřičně odvděčili. Hlasatel nejprve vyhlásil jeho křestní jméno s takovým dlouhým dozvukem, načež mu celý stadion sborově odpovídal tak, že zakřičel příjmení skórujícího hráče. A tohle přesně jsem toužil zažívat. Udělat jediným a správným pohybem hokejky radost tolika lidem. Takže pokud to mám shrnout, bylo to přesně to, co jsem od hokeje očekával. A co jsem si i přál. Žít se tím, co mě baví, a ještě dělat lidem radost. Nikdy bych nespočítal, kolikrát jsem si v duchu při tréninku nebo při zápasech představoval, jak jediným gólem rozhodnu celé utkání a lidé na tribunách stojí s rukama nad hlavou, radují se a po moderátorově hlasitém: „Ja-kub“ volá celý stadion „Bartoóóóš!“ Ale víte, jak se říká, že člověk míní a Bůh mění? Tak v mém případě se až moc brzy ukázalo, že Bůh se mnou měl úplně jiné plány. Asi mě nechtěl vidět na ledě s bruslemi a hokejkou a nechtěl ani, abych se někde na kempu v zámoří bifloval angličtinu. Místo toho mi už lajnoval docela jiné hřiště.

Třeba nebude tak zle

Jak jsem před chvílí říkal, že jsem se odmalička snažil vyrovnat bratrancům, tak se stalo, že v mých čtrnácti letech přišel strejda k nám domů. Namířil si to rovnou k tátovi a byl dost rozhozený a nervózní. Takhle jsem ho nikdy nezažil. Něco spolu řešili a pak mi oznámili, že Petr – starší bratranec – si našel bulku na varleti a poměrně dlouho to tajil. Nejdřív prý byla ta bulka drobná, ne větší než zrnko čočky. Ale Petr se styděl něco takového přiznat. Když se po čase dostavily i bolesti, šel s pravdou ven. V nemocnici se ukázalo, že jde o rakovinu varlat. Podstoupil operaci a ostatní bratrance, včetně mě, dostali za úkol se pravidelně kontrolovat. Dokonce nám doktor na nějakém plastovém modelu ukázal, jak vypadá samovyšetření a že nejlíp se to dělá ve sprše nebo po ní, když je člověk, jak říkal, patřičně uvolněný. Dostali jsme tehdy spoustu informací o nemoci, která pro nás byla neznámá a které jsem ani trochu nerozuměl. Uklidnilo mě, pokud se tomu tak dá říkat, když jsem si někde na internetu našel, že tuhle nemoc dostane tak jeden člověk ze sta tisíc. Naivně jsem si tehdy myslel, že při té smůle, kterou jsme s Petrem prožívali, už má naše rodina vybráno, protože „čert přece nekálí dvakrát na stejnou hromadu“. Ale ani to nebyla pravda. Po pár měsících pravidelného samovyšetření jsem si tam dole něco nahmatl i já. Bylo to, jako kdyby mi tam zašili malý kousek ztvrdlé žvýkačky. Ještě než jsem to řekl tátovi, volal jsem strejdovi. Vzhledem k jeho větším zkušenostem se mi to zdálo přirozené. Ale byl z toho

úplně stejně rozhozený, jako když k nám přišel, aby nám oznámil, že Petr půjde na operaci. Volali jsme si pak ještě z auta cestou do nemocnice, do kterého mě táta prakticky okamžitě naložil. Po sérii vyšetření následovalo totéž, co předtím absolvoval Petr. Prohlídka, okamžitá operace a odeslání odebrané tkáně do laboratoře. Až pak se mělo ukázat, co mě čeká.

Na začátku jsem to nijak strašně nevnímal. Mnohem víc mě trápilo a zajímalo, kdy se budu moci vrátit na led. Byli jsme v závěru sezóny a já doufal, že do té další už nastoupím v plné síle. O nemoci jako takové jsem nijak moc nepřemýšlel, počítal jsem si v duchu, jak to bylo s Petrem a připadalo mi to podobně jako vleklá angina pectoris nebo mononukleóza. Kdysi ji u nás měl jeden kluk a taky se to táhlo. Natržený sval by se mi asi zdál horší. Tohle nebolelo, takže jsem byl přesvědčený, že mě to v ničem neomezí. O variantě, že bych se k hokeji už vůbec nevrátil, jsem ani na vteřinu neuvažoval. Opravdu jsem věřil, že to odezní stejně rychle, jako to přišlo. Jen jsem se snažil poslouchat a dodržovat, co říkali doktoři a sestry.

Enpísíčko

Myslím, že mi to začalo docházet až po operaci. Po propuštění z nemocnice, kde mi odoperovali nádor, táta přemístil mou postel do obývacího pokoje. Mimo snadnějšího přístupu k televizi a wifi, které samozřejmě nebyly hlavním důvodem dočasného stěhování, šlo o to, že jsem to na záchod měl výrazně blíž. A co si budeme povídat, nebylo to zrovna období, ve kterém bych mohl běhat nebo skákat ze schodů. I sebemenší pohyb byl pro mě bolestivý, takže jsem byl za každý ušetřený krok neskutečně rád. Ze začátku jsem trávil veškerý čas hraním na Playstationu a sledováním seriálů. Snažil jsem se na to nemyslet, ale určitě jsem si potřeboval nějak zkrátit čekání na výsledky histologie, které, jak jsem doufal, měly mít pouze jeden jediný výsledek. Ten dobrý. Deset dní se ale vleкло jako věčnost. A nejen mně. Stejně na tom byli i naši, i když o tom nemluvili. Jestli a jak často se o tom mezi sebou bavili, nevím. Předě mnou jsme se všichni tak nějak vzájemnými pohledy i opatrnými úsměvy utvrzovali, že se nic mimořádného neděje. Mezitím se bulka, kterou mi po operaci vyndali ze šourku, dostala do laboratoře, kde ji podrobili přesnému rozboru patologických změn tkáně.

Už třetí den jsem si na pobyt v obývacím pokoji zvykl. Televizní program mě začal nudit. Nesoustředil jsem se ani na seriály, které jsem měl různě rozkoukané na streamovacích platformách. Jediné, co mě nepouštělo, bylo hraní na Playstationu, který se díky hře NHL stal zároveň i mým jediným kontaktem s ledem.

Grafika i zvuky byly celkem reálné. Nechtěl jsem si to připustit, ale dost jsem se bál, aby to tak nezůstalo. Zkoušel jsem samozřejmě hrát kdeco, ale vždycky jsem se nakonec vrátil a skončil u virtuálního hokeje. Myslím, že jen málokdo po to všem zná tuhle hru detailněji než já. Protože já ji hrál prakticky do zblbnutí. Vybíral jsem ideální sestavy, skládal týmy a snažil se zlepšit vlastní skills. Hrál jsem tak intenzivně, že mi hokej začal splývat s okolním světem. Po pár dalších dnech jsem ho vnímal jako realitu a svět kolem jsem viděl jako počítačovou grafiku. Spánek a odpočinek vytlačila touha po hraní. Snažil jsem se zdokonalovat a být nejlepší. Nakonec jsem se do toho ponořil tak, že jsem v té hře dokonce několikrát viděl sám sebe. Nastupoval jsem do důležitého utkání Pittsburghu proti největším hvězdám NHL. Byla to obrovská příležitost a zároveň show se vším všudy. Taková, jakou umí jen v Americe. Vyprodaná hala, bohatý doprovodný program, dobře oblečení komentátoři rozebírající stěžejní akce zápasu. Nehrál jsem sice v první pětce, ale to bylo přirozené a nevadilo mi to. Každý musí někde začít. Vybavuji si, jak jsem hned po prvním střídání naskočil na led a rozjel se po křídle, kam zrovna směřoval puk odražený od mantinelu. Rychle jsem se rozhlédl, abych zjistil, jestli mám vůbec šanci na samostatný únik. Taková může přijít jednou za zápas a nemusí se opakovat. V hlavě mi běžel scénář a přesně jsem věděl, co musím udělat. Dostihnout puk, zachytit ho, zpracovat, dostat se před brankáře, naznačit střelu, v poslední chvíli udělat kličku a skórovat. Všichni ostatní hráči byli v tu chvíli ještě za mnou. Stačil mi jen rychlejší break. V takové situaci to nebylo nepravděpodobné a nezdálo se to ani složité. Už jsem viděl, jak se sta-

nu jedním z hrdinů utkání. Puk se rychle přibližoval. I když jsem byl napumpovaný adrenalinem, podobné situace jsem vždycky zvládal a byl jsem si jistý, že to dokážu i teď. Už jsem skoro slyšel, jak to na tribunách hučí, ale zničehonic se těsně přede mnou dostal puk do podivně zpomaleného záběru. Nastavoval jsem hokejku, abych ho zachytil, když najednou cvak. Nedokázal jsem se pohnout. Vůbec jsem svou postavu neovládal. Bruslila samovolně a než stačila puk zpracovat, už tam byl obránce soupeřícího týmu. Leknutím jsem se probudil úplně zpocený. Že to byl jen sen, mě ale nijak neuklidnilo. Byl jsem přesvědčený, že to musí něco znamenat. Ale co? Možná jsem si do hlavy nabral víc, než jsem stačil unést. Možná jsem jen hrál tak dlouho a tak intenzivně, že už jsem nebyl schopen odlišit hru od reality. Nevím. Ale ani podobné uvažování mě neuklidnilo a nijak nesnižovalo vážnost situace. „Jsem enpísíčko? NPC. Non-playable character. Nehratelná postava?“ To bylo přesně, co mě napadalo. Co když je to pravda? Co když je to vážně nějaké znamení? Co když mi někdo nebo něco říká, že s hokejem je konec. Že už si nezhraju? Z vyděšení jsem pak vůbec nemohl usnout. Jen jsem si pro sebe hromadil další a další otázky, na které jsem neznal odpovědi. Našim ani bráchovi jsem to pochopitelně neřekl. Vlastně jsem to nedokázal říct vůbec nikomu. Ještě dlouho jsem se dokola zkoušel chlácholit, že se mi to jen zdálo, ale nepovedlo se. Neustále jsem si opakoval jedinou věc. Že chci zase normálně žít.

Geologie... biologie...onkologie

Zní to jako slovní fotbal pozadu nebo nějaká ujetá básnička. Výsledek histologie dorazil přesně 1. dubna. Na apríla. Celou dobu jsem doufal a možná i věřil, že v té obrovské hypermoderní laboratoři přijdou na to, že to byl omyl. Že nádor, který ze mě vyndali, nebude zhoubný. Když se ale táta objevil v obýváku, tak už z jeho výrazu se dalo vyčíst, že to tak není. I to, že zpráva, kterou drží v ruce, je úplně jiná, než ve kterou jsme všichni věřili a doufali. Datum na to nemělo absolutně žádný vliv a ani na chvíli jsem nezapochyboval, že by si s námi někdo zahrával nebo že by se snad táta pokoušel o nejapný aprílový žert. V lékařském dokumentu stálo, že jde o germinální nádor.

Díky nepříznivému výsledku následovala cesta do hlavního města, po které jsem se oficiálně stal onkologickým pacientem. Dostal jsem na to i průkazku a připadal si jako ve špatném filmu. A to nemluvím o tom, že v Praze nás čekalo setkání s onkologem, kterého nám v Hradci z nějakého důvodu doporučili. Na tu část vzpomínám velmi nerad, protože po ní mi můj film připadal ještě horší. Čekali jsme dlouho před jeho ordinací a neměli nejmenší ponětí, na co se máme připravit. Když už jsme se k němu konečně probojovali, přijal nás dost chladně a dokonce se choval, jako bychom ho zdržovali od něčeho důležitějšího, než je čerstvě nalezený zhoubný nádor vyděšeného patnáctiletého kluka. Nakonec jsme se od něj dozvěděli jen to, že to není dobré a že je potřeba nastoupit onkologickou léčbu. Jako všichni v podobné situaci jsme od něj ale

čekali alespoň malý zázrak. A vzhledem k doporučením jsme možná čekali i větší nebo dokonce obrovský zázrak. Nic takového se nestalo. Nerad to říkám, ale v tu chvíli jsem byl neskutečně vzteklej. Možná i nasranej. Máma s tátou se tam chovali hrozně servilně, nejspíš proto, aby si tenhle odborník připadal ještě o něco důležitější. K ničemu to nebylo a nijak ho to neobměkčilo. Připadalo mi, že už chybělo jen, aby na sestru zavolał: „Pošlete sem další!“ Naštěstí nebo možná naneštěstí jsem od té doby potkal i spoustu jiných onkologů. A už nějak chápu, že i oni jsou jen lidé, a to se všim, co k téhle profesi patří. Ale tenkrát jsem to takhle neviděl. Jeho jednoslovné odpovědi nesla těžce zejména máma. Určitě i ona čekala víc než jen další doporučení na dětské onkologické oddělení jedné pražské fakultní nemocnice.

Jeli jsme tam rovnou z jeho ordinace a cestou jsme už začínali řešit, jak to všechno bude. Co uděláme, protože Praha je od nás přece jen pár hodin cesty, což na nějaké častější návštěvy není zrovna značka ideál. Tátovi se během cesty povedlo sehnat staršího bratrance. Ten se rozhodl, že mě jako další onkologický pacient v naší rodině přijede do nemocnice morálně podpořit. Mezitím, co si primář oddělení pozval mé rodiče k sobě, jsme s bratrancem v předsálí dětského onkologického oddělení hodili řeč. Naše konverzace se alespoň zpočátku držela jen v rovině chichi chacha, ale čím víc se blížil čas mého nástupu, tím méně mi bylo do smíchu. Petr to poznal a asi i kvůli tomu zvolna přešel na vážnější téma. I tak se mě ale celou dobu snažil uklidnit. Zhruba po patnácti minutách se otevřely dveře, ve kterých stáli naši. Z jejich výrazu jsem ale nic nevyčetl. Možná jen to, že to není dobrý.

Abych se dostal do kanceláře, kam si mě tamní primář pozval, musel jsem napřed projít celou chodbou. Přemýšlel jsem, jestli ta kancelář je schválně umístěná až vzadu. Protože každý, kdo na tohle oddělení vejde, sice trochu tuší, co ho tam čeká, ale ta realita vás usadí. Je rozdíl o tom slyšet, něco si představovat a vidět na vlastní oči. Pochopil jsem okamžitě ještě dřív, než jsem ve dveřích kanceláře na konci chodby stihl vůbec pozdravit. V patnácti nebo dvaceti vteřinách, během kterých jsem tamní chodbu přecházel, se mi dokonale stáhnul žaludek. A asi vůbec poprvé jsem si připustil, že tady veškerá legrace končí. Pochopil jsem i to, že když se cítím relativně dobře, nemusí to možná ještě vůbec nic znamenat. Když jsem viděl ty úplně malé děti bez vlasů, chtělo se mi strašně brečet. Takže jsem ani moc nevnímал, když mi primář oznámil, že se s mými rodiči dohodl na tom, že svou onkologickou léčbu nepodstoupím u nich na oddělení, ale v hradecké nemocnici, kam je to od nás přece jen výrazně blíž. Já to měl jen potvrdit a to jsem i udělal.

Vlastní podivné statistiky

Hradecké oddělení dětské onkologie, kam jsem po pár dnech nastoupil, bylo fajn. Pokud se něco takového o podobném zařízení dá říct. První pocity z Prahy se mi nějakým zázrakem podařilo vytěsnit a já opět optimisticky uvěřil verzi, že ještě nemusí být tak zle. Uvěřil jsem tomu natolik, že jsem měl na začátku pobytu i pocit, že tam nemám co dělat. Že tam nepatřím. I tam byla ale byla spousta dětí bez vlasů, které chodily po barevné chodbě a vozily vedle sebe stojany s kapačkami, které měly různě zapíchané do rukou. Vím, jak divně to zní, ale proti nim jsem si v prvních dnech ještě pořád připadal zdravý. A ani na chvíli jsem si nepomyslel, že by se to mělo změnit. Ale právě na onkologii se mi pohled na svět zdravých a nemocných změnil. A dá se říct, že se celkově převrátil i můj dosavadní pohled na spoustu věcí. Moje problémy mi na jednu nepřípadaly už tak důležité.

Na onkologickém oddělení působili všichni velmi profesionálně, ale i příjemně. Chovali se hezky. Když se jedna sestřička dozvěděla, že hraju hokej, tak mi při nejbližší příležitosti dokonce vyjmenovala i pár známých sportovců, kteří si prošli rakovinou. Žádné hokejisty jsem mezi nimi nezaznamenal, ale nejvíc si pamatuji na Lance Armstronga. Asi nejen já jsem ho tehdy považoval za nejlepšího a nejznámějšího cyklistu na světě. Ale to mi nestačilo. Takže když odešla z pokoje, začal jsem na mobilu cíleně hledat hokejisty z NHL a skládat si vlastní podivné tabulky. Dozvěděl jsem se například, že v devatenácti letech Philu Kesse-

lovi diagnostikovali rakovinu varlat. Podstoupil operaci a o měsíc později už byl zpátky na ledě. Chyběl jen jedenáct zápasů. Po léčbě rakoviny se na led vracel i Mario Lemieux, který se v roce 1993 vypořádal s rakovinou uzlin a kvůli léčbě vynechal dvaadvacet zápasů. I tak se ale dokázal vrátit a navíc se 160 body tehdy ovládl kanadské bodování. Olli Määttä byl operován v říjnu 2014 a po dvou týdnech už byl zpátky na ledě. Připadalo mi zajímavé, že všichni tři hráli v nějakém období za Pittsburgh Penguins. Pak tu byl další Fin, Saku Koivu, který přišel kvůli rakovině lymfatických uzlin skoro o celý ročník. I tak hrál v NHL ještě dalších jedenáct sezón. Nebo Jason Blake, který s leukémií odehrál ještě pět sezón. Vyšly mi z toho dost zajímavé statistiky. Ale hlavně to, že ti zmínění to nikdy nevzdali. Tak proč bych měl já? Moje zjištění mě neuvěřitelně motivovalo a věřil jsem, že když se to povedlo jim, určitě se to povede i mně.

Čte se to švajc

Rozdíl mezi hradeckým a pražským onkologickým oddělením nebyl dle mých pozdějších informací nijak zásadní. Léčba byla stanovená a probíhala podle plánu. Dalo se říct, že dobře. Pořád jsem se ale snažil si udržet odstup. Tak trochu jsem se distancoval a přesvědčoval sám sebe, že tam nepatřím. Že na tom vážně nejsem tak špatně. Nechtěl jsem zapadnout a ani zůstat déle, než bude nezbytně nutné. I když už jsem si dobře uvědomoval, že všechno může být nakonec jinak. A možná, že jsem si i připustil, že karta, kterou jsem od osudu dostal, nemusí být nutně nekonečná. Do té doby jsem o smrti nikdy tolik nepřemýšlel. Vnímал jsem ji jen v bojových hrách, ve kterých se vyžívali kamarádi. Jenže tam člověk umřel, na okamžik se ztměla obrazovka a za pár vteřin se objevil na stejném místě nebo o kousek dál. Nevím, jak to mají ostatní, ale já si do svých patnácti smrt nijak nepřipouštěl. Myslím, že pokud někdo v mém věku už o smrti přemýšlí, je většinou jen hrdinská nebo dobrodružná. V autě na závodním okruhu, na dálnici po dlouhé policejní honičce, při záchraně cestujících z hořícího letadla či odvrácení teroristického útoku. Všechno, jen ne v nemocnici.

Jizva se zacelila, bolesti ustoupily a všechno se pomalu začalo vracet k normálu. Když jsem se po všech procedurách vrátil do školy, ještě mi nestihly dorůst vlasy. Věděl jsem, že jednou dorostou. Ale věděl jsem i to, že si budu muset počkat. Abych neděsil spolužáky a ani sám sebe u každého zrcadla nebo prosklených

dveří, vyřešil jsem to kšiltovkou, a to i přesto, že její nošení po škole bylo tehdy dokonce písemně zaneseno do školního řádu samotným ředitelem školy. Osobně na své nařízení dohlížel a nezřídka nás i u vchodu kontroloval. Neptal jsem se nikoho. Považoval jsem se automaticky za výjimku potvrzující pravidlo. Vydrželo mi to přesně do chvíle, kdy ke mně za sekretariátem zezadu přiskočil ředitel a jedním pohybem ruky mi kšiltovku z hlavy srazil. Chtěl asi něco zakřičet, ale když viděl, jak pod ní vypadám, okamžitě se po čepici vrhnul a začal ji sbírat ze země. Pak ještě něco nesrozumitelného zakoktal. Nevím, co se mi tenkrát snažil říct, ale tvářil se natolik provinile a soustrastně, že jsem to považoval za omluvu. Naštěstí pro mě i pro něj u toho nikdo další nebyl. Ale příjemné to nebylo ani jednomu z nás. Nevím, jestli si z toho vzal nějaké ponaučení, ale myslím, že to byla úplně poslední čepice, kterou někomu z hlavy sundal. Pak už, co vím, to nikdy nezopakoval. Jednou mě dokonce napadlo, že bych si za to možná zasloužil mít u školy nějakou hezkou bronzovou cedulku jako poděkování od vděčných spolužáků. Ale když o tom nikdo nevěděl, nemohl mi poděkovat.

Za pár měsíců jsem s námahou dohnal všechno, co jsem během léčby zanedbal. A říkám upřímně, že to nebylo jednoduché. Když už jsem měl skoro splněno, jednoho krásného dne přišla nečekaná odpověď na někdejší nabídku výměnného pobytu v Německu, kam jsme kdysi s tátou psali. Věděl jsem, že se okolnosti vzhledem k mému zdravotnímu stavu změnily, ale na druhou stranu – měl jsem právo takovou příležitost vynechat? Určitě ne. Chtěl jsem tam. Jak moc po tom toužili naši, jsem nedokázal odhadnout. Ukázalo se, že moc ne, ale nakonec jsme se přece jen domluvili.

Německo není konec světa, ale civilizovaná země. Kdyby bylo nejhůř, jakože nebylo, dalo se tam po dálnici rychle a pohodlně dojet za pár hodin. Teď to sice vypadá jednoduše, ale tak jednoduché to tenkrát nebylo. Předcházely tomu hodiny a hodiny přemlouvání našich, kteří po tom všem měli přirozené obavy. Ale povedlo se a po dalších pár týdnech jsme i s bráchou dorazili do Konstanz, kde jsme hledali byt Müllero-vých. U nich jsem měl strávit následujících pár měsíců s podmínkou, že kdyby se cokoliv zhoršilo, okamžitě dám vědět a vracím se domů. Máma na sebe tehdy vzala roli supervizora. Byla to ona, kdo měl mít poslední slovo a rozhodnout, „jestli se mi tam chce“ a zda si to ještě na poslední chvíli „nerozmyslíme“. Vůbec si nedokážu představit, co bychom tam ale v takovém případě těm chudákům Müllerovým měli říkat. O mé nemoci zatím nic nevěděli. Pak se ale ukázalo, že se máma jen potřebovala uklidnit. A také přesvědčit, že to opravdu není daleko a i když jí budu chybět, bude o mě postaráno. Intenzivní léčbu už jsem měl za sebou skoro rok a svět se, jak už jsem říkal, pro mě dávno vrátil k normálu. Našim to sice ještě tak nepřipadalo, ale i psychická spokojenost je důležitou součástí každého ozdravného procesu. To jsem samozřejmě neměl ze své hlavy, ale hodilo se mi, když jsem to našel.

Mojí novou školou se stalo elitní sportovní gymnázium. Asi nemá smysl natahovat vyprávění a zbytečně vás napínat, jaký sport jsem si vybral. Jasně, že hokej! Nebo jste snad čekali nějaké překvapení?

Dlouho před odjezdem jsem na internetu vyhledával hokejové kluby v nejbližším okolí a vyhodnocoval situaci. Poté, co jsem zjistil, že do Švýcarska se z Konstanz dá dojet městskou hromadnou dopravou,

jsem rovnou velkohubě oslovil jeden z tamních klubů. Podle informací, které jsem si dohledal, hráli dorosteneckou ligu na slušné úrovni a v rámci švýcarské ligy si nevedli špatně. Překvapivě mi odpověděli něco ve smyslu, že mě rádi mezi sebou uvítají. Německá škola byla fajn a vlastně i dost nenáročná. Nakonec jsem byl rád, že jsem poslechl naše a doma nepřerušoval, ale požádal o individuální studium, které mi český školský systém umožnil. Proč? Protože moje nová německá škola evidentně vychovávala špičkové atlety, ale rozhodně ne žádné raketové inženýry. S výukou tam byli hodně pozadu, což bezesporu souviselo i s tím, že do školy jsem stejně jako ostatní chodil jen na dvě a půl hodiny denně. A to ještě po tréninku, který byl ve švýcarské hale od osmi do deseti ráno. Každý den jsem vstával v půl šesté, abych o hodinu později začínal s kondičním tréninkem a za další hodinu už si v šatně zavazoval brusle.

V naší třídě bylo z pětadvaceti lidí sedmnáct hokejistů. Zbytek byli atleti a hráči stolního tenisu, jak se oficiálně říká pingpongářům. A aby byly moje statistiky kompletní, ještě doplním, že v mém švýcarském týmu bylo poměrně velké mezinárodní zastoupení. Dva Lotyšši, jeden Němec, jeden Rakušan, jeden Ital, jeden Fin a jeden Čech - já. Ve vši skromnosti musím říct, že jsem se držel. S ohledem na to, co jsem měl za sebou, jsem si vedl víc než dobře. Samozřejmě jsem neměl šanci ve srovnání s Lemieuxem, ale 160 bodů v kanadském bodování není jen tak. Koneckonců ani klub ze švýcarského Oberthurgau není NHL. I když já jsem si tam tak občas připadal. Můj denní režim mi dodával pocit života opravdových profesionálů tak, jak jsem si ho představoval. Samozřejmě chyběla pravidelná apa-

náž, ale už jsem zmiňoval, peníze mě nezajímaly. Švýcarsko byla úplně jiná planeta. Nesrovnatelná s tím, co jsem znal od nás. Už jen zázemí stadionu se s naším nedalo vůbec porovnávat. Bylo to jako dva rozdílné světy vzdálené od sebe několik světelných let. Byl jsem proto vděčný za příležitost, kterou jsem se snažil i náležitě využít. Zároveň jsem se chtěl ukázat jako platný hráč. Ani to nebyl v rámci tréninků velký problém. Měl jsem skvělou formu a pocit, že se všechno vrací do starých kolejí a že všechno je fajn. Jako kdyby se nade mnou znovu rozsvítilo slunce. Jediný háček, o kterém jsem ze začátku dlouho nevěděl nebo si ho možná jen tolik nepřipouštěl, bylo nové pravidlo čtyř hrajících cizinců. Nebylo těžké ho pochopit. Do každého zápasu mohli nastoupit vždy jen čtyři cizinci. A nás, pokud jste dobře počítali, bylo sedm. Vytušil jsem, že díky mé diagnóze je dopředu jasné, kdo půjde z kola ven. Mluvil jsem o tom i s trenérem. Sice chvíli protestoval a tvrdil, že to s mým zdravotním stavem nesouvisí a že to mám brát tak, že jsem do týmu přišel až poslední, že se teprve ukáže. Ale i tak mi bylo jasné, že se do jejich stálé sestavy nejspíš nedostanu. Domluvili jsme se proto, že zůstanu do konce sezóny, která je ale ve Švýcarsku kratší než naše. Pak se uvidí. Do toho ale přišla i překvapivá nabídka dohrát ligu u nás doma. A ke všemu v první pětce. Švýcarská sezóna skončila a když skoro končil i můj výměnný pobyt, vrátil jsem se domů. Měl jsem za sebou intenzivní přípravu, takže jsem rovnou naskakoval na led. I konec naší sezóny mi nakonec vyšel skvěle. Dal jsem několik gólů a připsal i pár důležitých asistencí. Už už jsem to viděl na návrat ve velkém stylu, když mi ze Švýcarska znovu zavolali, že se po několika odchodech pro mě uvolnilo

místo v sestavě. Tohle už by ale nebyl jen výměnný pobyt. Potřeboval jsem to vyřešit. Jejich nabídku jsem konzultoval i s naším trenérem a samozřejmě i s doktorkou, ke které jsem čas od času docházel na kontroly. Švýcarsko znělo lákavě, ale co škola? Co pravidlo čtyř? Co když se tam objeví další cizinec, který se ukáže jako lepší, talentovanější a výkonnější. Netušil jsem, jestli dělám dobře, ale nakonec jsem se rozhodl zůstat a pokračovat doma. Věřil jsem, že není všem dnům konec a že to nemusí být zdaleka poslední nabídka. I další sezóna začala nad očekávání dobře. Z mého někdejšího kamaráda a spolužáka ze základky se nejen na ledě stal můj osobní ochránce. Což znamenalo, že se ke mně nikdo neměl ani přiblížit. „Když nebudeš moct, tak mi to určitě řekni,“ opakoval mi tehdy náš trenér. Ale já jsem mohl. A když se mi občas zdálo, že nemůžu, nepřipisoval jsem to rakovině a také jsem mu nikdy nic neřekl. Naopak. Už na konci října jsem trenérovi oznámil, ať na mě nebere žádné ohledy. Prostě jsem si užíval další sezónu v dresu domovského týmu.

Vejška

Plánem mých rodičů a tím pádem i mým byla vysoká škola. Ale abych ho mohl začít plnit, musel jsem nejprve absolvovat přijímací zkoušky, které se mi zdály být poměrně jednoduché. A protože touha hrát hokej mě ani na chvíli neopustila, složil jsem si i další podrobný plán. Oslovování hokejových klubů v hlavním městě. Přesně jsem věděl, kde se zeptám jako první i kdo bude v případě neúspěchu následovat. A protože se schody zametají vždy shora, i já jsem začal plánovat velkorýse. Ustoupit z nároků se dá vždycky. Po posledních vydařených sezónách jsem věřil, že právě tady konečně někdo rozpozná můj talent a dá mi šanci bez ohledu na to, čím jsem si prošel. Netvrdím, že jsem chtěl nemoc zapírat, ale chlubit jsem se s ní také nehodlal. Navíc se mi ji už občas podařilo v hlavě i dokonale vytěsnit. Našel jsem pro ni dokonalý úkryt, někde úplně vzadu, kam jsem ji zavřel do tmy, zamknul a odhazoval klíč. A zatímco o svém budoucím studiu jsem žádné představy neměl, dres, lavičku, kabinu, stadion a budoucí spoluhráče jsem viděl v dost jasných barvách. A podobně barevný se mi zdál i svět v hlavním městě. Spousta lidí, chutí, vůní a hlavně příležitostí. Náš trenér mi slíbil, že ať už se domluvíme kdekoliv, udělá vše pro to, aby přestup proběhl bez sebemenších komplikací. Do toho se mi ještě jednou ozvali i ze Švýcarska. Chtěli vědět, jak jsem na tom, jak se mi daří a zda jsem si to přece jen nerozmyslel. Možná pokud by svou nabídku doplnili i o studijní stipendium, ale tak atraktivní jsem pro ně zase nebyl. Potřebovali mě k doplnění kádru. Jestli

u toho budu pracovat, studovat nebo ukládat apanáž od rodičů, jim bylo jedno. To nebyl jejich problém, ale můj bohužel ano. Jasně, že jsem to doma zkusil nadhodit, ale i mně bylo jasné, že šlo víc o řečnickou otázku. Žádné velké řešení to nemělo. EHC Pikes Oberthurgau nebyli Pittsburgh Penguins, kde bych nejspíš žádné dilema neřešil. A nebyla to ani vstupní brána do světa velkého hokeje. Jediné, co ty dva kluby nakonec spojovalo, bylo pár shodných písmen a pro někoho i dost komplikovaná výslovnost. Ještě chvíli jsem si dal na čas, ale nakonec jsem to s díky odmítnul. Řekl jsem si, že i v hlavním městě se to dá udělat hezké, až ho trochu víc poznám. Kdo ví, třeba se jednou stane nějaký zázrak a přijdou i Tučňáci.

Když jsem udělal přijímačky a ze školy dorazil dopis o přijetí k řádnému studiu, neměl jsem ještě odpověď z žádného hokejového klubu. I tak jsme doma přijetí na vysokou školu v rámci možností oslavili. Nijak divoce. Pro naše to žádné velké překvapení nebylo. Jen jsem splnil očekávání. Ostatně s jinou alternativou ani nepočítali. Jediný, komu jsem to svým přijetím možná trochu komplikoval, byl brácha. Od té chvíle totiž už prakticky jinou možnost než vysokou školu neměl. Naši byli vždycky spravedliví. Řekl bych až rovnostářští. Co měl jeden, to musel mít i druhý, a obzvlášť pokud se jednalo o dobré školní výsledky. Takže jsem mu pokaždé školními vyznamenáními a podobnými úspěchy neustále zvedal laťku. Nikdy mi to nevyčetl, ale myslím si, že toho měl občas plné zuby.

Hlavně tam na sebe dávej pozor!

Odjel jsem do hlavního města a našel si byt. Začal jsem chodit do školy a hledal nové přátele. Nic, čím bych se odlišoval od ostatních. Na začátku jsem byl rád, když jsem trefil vchod do metra, ale po chvíli jsem se v tamní integrované dopravě poměrně slušně orientoval.

Protože každý z nás si řešil problémy po svém, nijak jsme se na začátku nesdružovali. Mým záchranným kruhem se v prvních týdnech stal, a teď se podržte, Matěj. Ano přesně ten. Matěj totiž dostal laso a šel na hostování do jednoho z extraligových klubů. Tamní vedení v něm vidělo vycházející hvězdu a možná i budoucí posilu týmu, který se už pár let marně snažil vrátit na přední příčky výsledkových tabulek. Nebylo to sice NHL, ale i tak to z nás dotáhl nejdál. Přál jsem mu to, ale zároveň jsem mu i trochu záviděl. Proč si nevybrali i mě? I já bych si přece zasloužil dostat šanci. Ale takhle jsem přemýšlel jen chvíli, když jsme se s Matějem po prvním setkání loučili. Před ním bych si to nikdy nedovolil otevřít. I když jsem to nahlas neřekl, měl jsem pocit, že moje hokejová kariéra skončí dřív, než vůbec stihne začít. Sen o NHL se mi nemilosrdně rozplýval, už jsem se s ním i tak nějak vnitřně pomalu loučil. I když ne úplně. Optimistická část tam někde uvnitř ve mně určitou naději pořád vykrmovala. Ale ta realistická viděla dvě cesty vedoucí úplně opačným směrem. I tak jsem měl ale pořád pocit, že českou extraligu bych dal. I když jsem si musel přiznat, že mě nikdo nehledal a pokud mě doteď žádný z lovců talentů neobjevil, nejspíš se to ani nestane. Dokonce

jsem začal chvílemi přemýšlet i o tom, co jsem udělal nebo dělám špatně, i jak bych o sobě mohl dát vědět. Říct, že jsem tady a že jsem připraven. Že jsem tomuhle sportu obětoval prakticky celé dětství. Dřel a věřil. Že jsem si nikdy nepřál nic jiného, než aby někde celý stadion vyvolával z tribuny mé jméno.

S Matějem jsme se vídali, jak to šlo, ale i přes jeho permanentně dobrou náladu bylo čím dál zřetelnější, že ani on nebyl zrovna v nejlepším nastavení. Jak na tom byl s formou, nevím, protože já jsem na jeho tréninky nechodil. Ale dalo se to vyzorovat a už to nebyly jen náznaky. Občas na mě počkal před školou nebo jsme se potkali v nějakém bistro. Někdy jsme šli na kafe a jindy, i když dost výjimečně, i na pivo. A tam se samozřejmě rozpovídal.

„Tak co? Jak to vidíš?“

„Blbě, kamaráde. Trénuju jako idiot, ale když nepočítám pár minut, pořád mě nechávají sedět na střídačce. Takhle jsem si to nepředstavoval. I když, co se dalo čekat, když tam levá neví, co dělá pravá. A to nemluví o manšaftu. Jediný, co mě tady drží nad vodou, jsou holky. Ty vole, tady jich je. Všiml sis toho?“

„Jasně, že jsem si všimnul. Jen mám pocit, že ony si nějak nevšímají mě.“

„Jdeš na to blbě. Musíš poslouchat rady starších!“

„A to jsou?“

„No, ještě jsem to nezkoušel, ale jeden kluk od nás říkal, že si stačí někde na benzínce koupit přívěsek s logem nějaký hodně drahý káry. Přiděláš ho na klíče a když jsi v baru, tak před placením ty klíče úplně náhodou vyndáš z kapsy a položíš je na barovou desku před sebou. Pak musíš samozřejmě předstírat, že hledáš po kapsách bankovky. Proto taky nesmíš nosit

peněženku. Hele!“ vytáhl z kapsy zmuchlanou dvoustovku a dvě zmačkané stokoruny.

„Co je to za blbost?“

„Žádná blbost. Normálně to prej funguje. Ten borec ještě čeká, jestli ta holka zareaguje. A když ne, tak po chvíli začne do mobilu mluvit o hokeji, aby pochopila, s kým má tu čest.“

„To se mi nezdá. To je nějaká kravina. To můžeš říct rovnou, že si do toho baru mám vzít brusle.“

„Jsi blbej?! Ta holka nechce cejtít tvoje zpocené nohy. Chce vidět drahou káru, velký peníze a jak se před hejnem fotografů vede na večírek s dalším Jágreem.“

„Ty vole, podobný kravině o zlatokopkách jsem věřil naposledy ve třetí třídě, když jsme je naháněli po obchodácích. A mimochodem, ty bys takovou holku chtěl?“

„Nikdo přece neříká, že si jí máš hned brát a mít s ní děti. Většina takových holek stejně ráno vezme zpátečku, když zjistí, že žádnou káru nemáš a v klubu jsi jen, abys zahřejval střídačku těm úspěšnějším.“

„Jenže jak vidíš, já v žádném klubu nejsem. A po chemoterapii už jsem taky nepřibral. Mně by nevěřila, ani kdyby ten znak Mercedesu byl ze čtrnáctikarátového zlata.“

„Ty máš ale jinou výhodu. Můžeš říct, že máš rakovinu. Ale musíš jí to podat tak, aby měla výčitky svědomí, kdyby s tebou náhodou jít nechtěla.“

„No, ty vole. To je přece ještě větší kravina než ty klíče!“

Kravina to byla. A nikdy jsem nezkoušel hrát na city. Vlastně zkoušel, ale ne takhle. A nebyly to holky, ale policajti. Jenže tenkrát jsem se potřeboval dostat ze svízelné situace. Přesně podle pořekadla o účelu

a prostředcích. Zastavili mě ve chvíli, kdy jsem ještě neměl na řidičáku ani zaschlé razítko. Spustili poměrně zobra. Prý čím je to auto a taky abych ukázal lékárníčku, trojúhelník a povinnou výbavu. Bylo to tátovo druhé auto a já věděl, že v něm nic z toho, co chtějí vidět, nevozí. Že mi ho táta úplně nepůjčil a jestli tam měl někde lékárníčku, byla by stejně asi prošlá. Vůbec jsem nevěděl, co mám udělat. Jak už to tak bejvá, jeden byl hodnej a druhej zlej. Standardní situace. Zlej se vyptával, obcházel auto a v ruce držel blok, aby to všechno správně počítal. Do toho se tvářil, jako kdybych to auto právě ukradl nějakému chudákovi před supermarketem. Hodnej se držel zpátky a nijak se ze začátku nezapojoval. Až pak ho napadlo zeptat se, kam jedu a co tam v tuhle hodinu vlastně dělám.

„Víte, já se tady léčím z rakoviny a jen jsem rychle potřeboval přejet z jednoho konce města na druhý.“

Jakmile jsem to dořekl, vytřeštil oči. Zatáhl zlého stranou a něco mu pošeptal. Nevím, o co šlo, ale Zlej mi pak hned vrátil řidičák i s techničákem a ještě mi u toho málem zsalutoval. Dokonce se i tak divně usmál. Nebo se o úsměv alespoň pokoušel. Ale v jeho případě to byl nejspíš ten největší úsměv, kterého byl v tu chvíli schopen.

Takže ano. Na city jsem zahrát uměl, i když s hol-kama jsem podobnou partii nesehrál. Asi jsem to měl zkusit. Jenže pak bych si třeba v soukromé chvilce při sledování porna na druhém varletu nenahmatal útvar, který tam neměl co dělat. Tentokrát to na dotek působilo jako malá špendlíková hlavička usazená pod kůží.

„Řekněte mi někdo, že to není pravda!“

Jak jste asi pochopili, pravda to byla. A ta pravda mě i totálně uzemnila. Zařízla, srovnala se zemí a zazdila. Bum! Tvrdý náraz a ještě tvrdší pád. Nebyl tam nikdo, kdo by mě v tu chvíli zabrzdil nebo mě alespoň zkoušel uchlácolit, že to nic nebude. Zavolaal jsem domů, ale myslím, že jsem se v tu chvíli zmohl jen na něco ve smyslu, že už je to tady zase. Že jsem si tam dole něco našel, ale že to třeba nemusí ještě nic znamenat. Nechtěl jsem našim zbytečně přidělovat starosti, což se samozřejmě nepovedlo. Už jsem sice věděl, do čeho jdu, ale taky jsem věděl, jak moc otravné a dlouhé to nejspíš bude. Najednou jsem si v Praze znovu připadal sám a ztracený. A dostavila se i panika, které jsem se marně snažil utéct. Sbalil jsem jen to nejnútnejší a vyrazil domů za našima. Jestli je to pravda, tak na další sezónu můžu rovnou zapomenout. Možná, že i dokonce na celý hokej, protože pak už si nejspíš nezačnu hraju ani druhou ligu.

Hned po příjezdu následovalo doma obvyklé lékařské kolečko. Už jsem se ani nestyděl ho před doktory vyndat. Měl jsem pocit, že moje nádobíčko teď v nemocnici uvidí stejně úplně všichni. Pokud jsem od prvního léčení o něco přišel, byl to stud. Už dávno jsem pochopil, že tam žádný z doktorů není proto, aby mě poměřoval. I když teď jsem se bál, jestli se nedostanu i do nějakých medicínských skript a odborné literatury. Jakub Bartoš, držitel smutného rekordu.

Měl jsem pocit, že se na mě někdo dokonale vyspal. Nebo to s těmi sto tisíci byla úplná blbost. Statistika

mi nevycházela, už když to dostal bratranec. Pravděpodobnost, že bych to měl já, byla už tehdy snad 1:100 000. Takže to rozhodně nebyl kurz, na který bych vsadil. A že se mi to navíc po pár letech vrátí? No tak to vůbec!

Lékaři nakonec navrhli, že mi odeberou jen napařenou tkáň. Prý je to riskantnější, ale třeba se po tom všem nakonec najde i to pomyslné štěstí nebo štěstíčko, o které se v televizi tak často opírají při sportovních zápasech, když je výsledek nejistý. Moje průběžné výsledky ale jisté byly. Jen mě tentokrát po operaci místo dětské onkologie čekala onkologie pro dospělé. Ve své době jsem tam byl určitě nejmladší.

Karel je bůh a jmenuje se Nováček!

Sleduji strop nemocničního pokoje a snažím se představit si, že tam žádný není. Já si teď vůbec hodně představuju... Jen si pořád nedokážu představit, co se mnou bude. Už poněkolkáté jsem se nechtěně zaposlouchal do otravného vrčení zářivky. Čím víc se ho snažím z hlavy vytěsnit, tím hlasitější se zdá. Měli by s tím něco dělat. Ale když si představím, kolik je tady pokojů a na kolika z nich ze stropu vrčí zářivka, vychází mi, že než by to všechno jeden elektrikář obešel, už by to zase mohl z druhé strany opravovat. Leda by si založili vlastní elektrikářské družstvo. HC Elektrik. Tým. Nebo ještě lépe víc týmů. Elektrikářskou ligu. Když mě uvažování o kanadském bodování nemocničních elektrikářů téměř uspí, prudce se otevřou dveře. Vstupuje sestra a s úsměvem na tváři mi oznamuje, že mi vede partáka. Pár kroků za ní dost neochotně vstupuje do místnosti starší prošedivělý muž se zvláštním výrazem v obličeji. Takovým na první pohled nepříjemným. Není to sice ideální začátek, ale chápu ho. Nikdo z nás tady zrovna nadšením nevyskakuje a určitě bychom si všichni dokázali do minuty vymyslet minimálně pět dalších míst, kde bychom byli radši. Musím říct, že dětská onkologie působila v tomhle ohledu mnohem přívětivěji. Věkové rozdíly nebyly takové a i detaily se zdály pozitivnější. Třeba barvy na stěnách měli celkově světlejší a tím snad i veselejší, pokud se to opět o takovém oddělení dá říct. Tady mi to momentálně připadá jako druhý díl nějakého nepovedeného a dost bizarního

thrilleru, od kterého jeho tvůrci měli až příliš velká očekávání.

Úplně jim to nevyšlo, ale i tak z nějakého záhadného důvodu vsadili na pokračování. Jen je všechno temnější, tmavší a depresivnější. Asi potřebovali udržet diváky ve střehu, aby to od první chvíle působilo dostatečně napínavě. Nerad vám to říkám, ale tahle produkce se zrovna nepovedla. Zápletka i děj jsou od začátku až moc čitelné. Stejně čitelné jako jediný nápis, který někdo vyryl do rohu dveří na pánských toaletách: „Tady Boha nenajdeš!“ Jak už to tak bývá, někdo s mnohem větším smyslem pro humor k němu nejspíš později připsal propiskou: „Karel je Bůh a jmenuje se Nováček.“ Četl jsem to tam už několikrát a pokaždé si představoval, co by tomu asi Karel řekl. A co by řekl mně?

Z mého nového parťáka, jak ho ta milá sestra nazvala, se vyklubal celkem nerudnej dědek. Nejdřív nemluvil a jen kolem sebe šlehal očima. Neměl jsem příliš chuť se s ním dát do řeči. Ale sotva si lehnul, začal se o pár minut později vyptávat. Na všechno. To bych mu nezazlíval, ale byl to takovej ten hádavej typ, co se snaží cokoliv okamžitě vyhrotit. A schválně chodí do konfliktu, aby se pak mohl dohadovat. Po pár minutách rozhovoru jsem si byl skoro jistý, že by dokázal tvrdit i to, že je země placatá, kdyby na to přišlo. Takže zatímco já vyklízel pozice a předstíral spánek, on nepolevoval.

„Sestra říkala, že prej hraješ hokej, mladej, jo? Tomu sportu nehovím. Teda když není zrovna mistrovství světa. Ona ta úroveň hry šla strašně dolů, nemyslíš?“

Schválně ukončoval otázky slovy jako „nemyslíš?“, „co ty na to?“ nebo „co si o tom myslíš ty?“ Já už mu ale neodpovídal. Jednak jsem čekal, co z něj ještě vy-

padne a kam až je schopen zajít, a pak taky nevím, co bych mu na to měl říkat. Stačila chvíle, abych pochopil, že je to jedno, protože on ví všechno a naprosto přesně. Když jsem mu neodpovídal, začal dost hlasitě mudrovat sám: „Kde jsou ty časy, kdy ještě celá reprezentace chodila každéj den normálně do práce? I do fabriky chodili. A to byli nějakí hráči!“

Byl ten typ, který se rád poslouchá. Ale víc než co říkal, jsem se soustředil na jeho dikci. Byla dost legrační. Vlastně měl i zvláštní komický přízvuk, který jsem nedokázal přiřadit. Ale ptát jsem se ho nechtěl. Když řekl „hráči“, znělo to spíš jako „hrěči“. Buď vážně uvěřil, že spím, nebo ho to po chvíli přestalo bavit. Je mi celkem jedno, co si bude myslet. Byl bych rád, kdyby uvěřil, že trpím nějakou záhadnou spánkovou poruchou, protože od té chvíle jsem spánek předstíral už prakticky nonstop. A když už jsem pak nedokázal jen nehybně ležet, začal jsem se soustředěně jakoby po probuzení dívat do telefonu. Nechystal jsem se mu dát sebemenší šanci. Připadal mi stále víc jako ta zářivka na stropě. Nedal se vypnout. A vždycky si našel záminku, jak to znovu zkusit. Mám pocit, že jsem nakonec slyšel všechny jeho názory a moudra. Na jídlo, na zdravotní péči i na politiku. Dost se opakoval a pravidelně i přeskakoval z jedné věci na druhou. Třeba zničehonic začal vyprávět, jak hrál u nich na vesnici fotbal a že i ten hokej si občas na rybníku zahrál. Samozřejmě když to tam zamrzlo. A nezapomněl dodat, že se to s tím fotbalem nedalo vůbec srovnávat. Víc si toho nevybavím, protože já v mezíchase objevil v hlavě mód blablabla-blabla, do kterého jsem si ho začal přepínat. Jen občas a velmi neochotně jsem na něco přikývnul, ale doteď nevím na co. Díkybohu, že po dvou

dnech odešel. Ani jsem se sestry nezeptal, proč nebo kam ho přeložili. Báł jsem se, aby nezačala mít pocit, že mi chybí, a nechtěla ho na pokoj vrátit.

Když konečně zmizel a já věřil, že už se nevrátí, usnul jsem spánkem spravedlivých a spal strašně dlouho. Zasloužil jsem si to.

Jdeme do finále

Když jsem se probral, ležel na vedlejší posteli úplně jinej chlap. Byl trochu starší a o poznání strhanější. Šedivé vlasy, neupravené vousy, přerostlé obočí. Potkat ho na ulici bez nemocničního pyžama, myslel bych si, že je to bezdomovec. Proti tomu předchozímu ale působil od začátku výrazně příjemněji. A hlavně mlčel. Podíval jsem se na něj a on se usmál. Úsměv. Jasně, vůbec mi to nedošlo. To byla věc, která mi chyběla. Ten před ním se neusmál ani jednou. Samozřejmě chápu, že v podobných místech se s úsměvem šetří. I to, že tady se mimo sester usmívá jen málokdo, protože k tomu nikdo většinou žádný důvod nemá. Ale stejně. Tenhle pán se usmíval. Navíc mile a přátelsky. Zarazilo mě to. Až natolik, že jsem v první okamžik nevěděl, co bych mu měl říct. Jen jsem si ho tak prohlížel, než ze mě vypadlo: „Dobrý den!“

„Spíš večer, ne? Jak se jmenuješ?“

„Jsem Kuba.“

„A víš, že trochu chrápeš, Kubo?“

Nevím, jestli je tohle ta nejlepší věta na seznámení, ale nevím ani to, že chrápu. I tak to ale říkal mile. Nebyl v tom ani náznak výčitek nebo výsměchu.

„To mi ještě nikdo neřekl. I když párkrát jsme se na soustředění dohadovali, kdo z nás v noci chrápal.“

„A na co jsi se soustředil?“

Možná si ze mě nedělá srandu, ale tváří se u toho tak bezprostředně, že to vypadá, jako kdyby tohle slovo ještě v životě neslyšel.

„Na hokej.“

Ani nevím, proč jsem mu odpověděl. Ale přistoupil jsem tak na jeho hru, což mi nijak nevadilo. Nějak jsem mu věřil. A asi se mi líbilo i to, že se po každé větě usmívá i očima.

„Abych se přiznal, o hokeji toho moc nevím...“

A sakra, už je to tady zase. Zkoumavě si ho prohlížím, jestli mu necukají koutky. Snad ten jeho návykový úsměv nebude jen přetvářka, kterou jsem neprohlédnul. Nejspíš ne. Musel by to sakra dobře hrát. Mezitím pokračuje: „Ale vždycky se mi líbilo se na něj koukat. I když jen v televizi. Jak dlouho hraješ?“

„Strejda mi dal hokejku už k třetím narozeninám. A táta vždycky tvrdil, že od té doby jsem se jí už nepustil.“

„Je hezké, když člověka něco baví a když tím žije.“

„To jsem žil... Až doteď,“ zatvářím se zklamaně a otáčím hlavou z jedné strany místnosti na druhou, jako kdybych chtěl ukázat místo, které se stalo mým novým hřištěm. Pokoj, kde se momentálně odehrává nejdůležitější zápas mého života.

„A ty nemůžeš přijít na to, proč jsi tady, vid? Proč to potkalo právě tebe?“

„To nemůžete vědět,“ řeknu trochu podrážděně a vyčítavě se na něj podívám. I když, abych se přiznal, zajímá mě, co se mi tím snaží říct.

„Můžu. Takhle tady přemýšlí úplně všichni. Takže by bylo dost zvláštní, kdybys o tom zrovna ty nepřemýšlel.“

„Takže i vy se ptáte, co tady děláte a proč jste tady?“

„Já už ne.“

„Proč ne?“

„Protože já už vím, co mě čeká. To je osud.“

„To je pěkná blbost. Nikdo přece neví, co ho čeká.“

„Já ano.“

Dívám se na něj, jestli to myslí vážně, ale zní až příliš přesvědčivě.

„Vy už jste tady byl?“

„Párkrát ano.“

„A nepomohlo to?“

„Pomohlo. Přišel jsem na spoustu věcí.“

„Jako třeba?“

„Třeba na to, že když se člověk dlouho dívá do zavřených dveří, nevšimne si, že se vedle něj otevírají jiné.“

Tázavě se na něj podívám. Má v obličejí tentýž úsměv jako na začátku. Tváří se podobně jako soška buddhy, kterou máma od někoho dostala a kterou jsem si dřív u nás v obýváku i často prohlížel. Pak se podívám do stropu a snažím se si to přebrat. Už nepokračuje. Asi si každý z nás teď přemýšlíme o tom svém. Já si v hlavě spustil promítání vlastních vzpomínek. Zavírám u toho oči a po chvíli znovu prohrávám zápas s únavou. To bude tou medikací. Nikdy se mi tolik spát nechtělo a nikde jsem toho nenaspal tolik jako právě tady.

Probudí mě až rachot naloženého vozíku, se kterým tady služba pacientům rozváží jídlo. Otevírám oči a můj první první pohled znovu míří na strop. Pokouším se zaostřit. Zdá se mi světlejší, než byl před chvílí. Ale ona to možná nebyla jen chvíle. Je ráno, což potvrzuje i pohled na oblohu. Nevadí. Každá minuta, kterou si tu zkrátím, je dobrá. Mám překvapivě hlad. I to bude dobré znamení. Konečně se otočím na druhou stranu, abych dobré ráno popřál i svému novému sousedovi. Místo něj je tam ale dokonale ustlaná postel. Až to skoro vypadá, že v ní nikdo ani neležel. Nechá-

pu. Kde je ten pán se svým milým a bezprostředním úsměvem? Opět se krátce pohledem vrátím na strop, abych se následně znovu podíval z okna směrem ven. Vidím tam z postele jen zvláštní výřez městské krajiny. Část střechy protějščího oddělení, dva komíny a mraky, které vypadají, jako kdyby bruslily po našedlé obloze. Je to jako včera, až na toho pána. Budu se muset zeptat sestry, až přijde s teploměry. Kam se poděl a jestli jsem si ho jen nevymyslel. Jestli se mi zase jen nezdál.

Jak že to říkal? Člověk se tak dlouho dívá do zavřených dveří, že si ani nevšimne, když se před ním otevrou další? Budu na to myslet!

Epilog

Operace se zdařila. Nádor se už nerozšířil. Hokej už hraju jen pro zábavu. Ale i tak jsem to později dotáhl alespoň do univerzitní ligy. A dařilo se. Dokonce jsem zažil pocit, když tam celé hlediště po rozhodujícím nájezdu vyvolávalo moje jméno.

Jestli lituji? Nelituji. Nelituji ničeho. Od té doby jsem našel spoustu otevřených dveří a pořád se jich přede mnou dost otevírá. Mám krásnou ženu a díky zázrakům medicíny i dvě zdravé děti. Taky mám v hlavě spoustu vzpomínek. A když se mi náhodou ještě zasteskne po hokeji, jdu se na něj podívat nebo příležitostně trénuji na stadionu malé děti. Třeba z nich jednou budou další Jágrové.

Doslov

Příběh mladého sportovce, jemuž se nečekaně zatřásla jeho životní cesta po konfrontaci s nemilosrdným soupeřem – rakovinou varlat. Smyslem je poukázat na skutečnost, že nečekané mezní zprávy mohou každého z nás zastihnout v kteroukoliv dobu a podobné rány osudu přicházejí bez pozvání a je prakticky nemožné se na ně připravit.

Příběh inspirovaný skutečnými událostmi je dobrým příkladem toho, že rakovina varlat je skutečným problémem, který postihuje muže bez ohledu na věk či životní styl. Zároveň nám ukazuje i sílu lidského ducha tváří v tvář zdánlivě nepřekonatelným překážkám. V textu je patrná cesta od oznámení diagnózy, přes přijímání vlastního údělu až k nalezení naděje ve světě vnitřních emocí. Připomíná, že i ve vlastním životě mohou existovat nevyřešené skutečnosti i to, jak jsme v krizových okamžicích schopni vnímat realitu kolem nás. Jak moc může být vlastní pohled klíčový na cestě k uzdravení.

I když téma prevence bývá pro mladé muže relativně vzdálené, v případě rakoviny varlat je jediným možným řešením pravidelné samovyšetření. O jeho důležitosti není pochyb. Jednou z výhod preventivního samovyšetření je fakt, že probíhá individuálně a v soukromí. Pochopitelný faktor strachu může vyvážit i to, že nádory varlat umí moderní medicína v případě včasného záchyty velmi dobře vyléčit.

Přeji Vám stále zdraví!

Mgr. Marek Rubricius, vedoucí terapeut online poradny NF Muži proti rakovině

Rakovina varlat nejčastěji postihuje mladé muže mezi patnáctým a čtyřicátým rokem života, může se ale vyskytnout v jakémkoli věku. V případě včasného záchytu je nádor varlat velmi dobře léčitelný a jeho odhalení může být klíčové. Včasná diagnostika je pro úspěšnou léčbu zcela zásadní a pravděpodobnost úspěšného vyléčení je obvykle přes 90 %.

Nádor varlete je obvykle zachycen jako bulka, tuhé ložisko ve varleti, které tam dříve nebylo a které se postupně zvětšuje. Nález nemusí být bolestivý. Pokud je, většinou jde o dlouhodobou, tupou bolest. V některých případech se může postupně zvětšovat celý šourek. Opravdu málokdy je nádor objeven až při přetrvávajících bolestech v zádech či jiných projevech pokročilého onemocnění jako je hubnutí či slabost. Jestliže je nádor hormonálně aktivní, může se projevit třeba i zvětšením prsních žláz.

Nádor vzniká zpravidla přímo ve varleti. Pokud se neléčí, šíří se obvykle mízními uzlinami do oblasti prenatálního vzniku varlete v břicho a dále do plic, mozku a dalších orgánů. Včasné odhalení je základem úspěšné léčby. A protože se mnohdy jedná o rychle rostoucí nádory, je třeba jednat bez zbytečného odkladu a co možná nejdříve navštívit lékaře.

Je prokázáno, že poranění či zánět varlete nejsou rizikovým faktorem vzniku nádoru. Úraz nebo bolestivost šourku ale na něj může upozornit.

Nejlepší a zároveň jedinou cestou, jak nemoci předcházet, je pravidelné preventivní samovyšetření. To

musí být stejně přirozené jako čištění zubů, holení nebo výměna spodního prádla. V případě podcenění mohou být následky až příliš vážné.

Jak na samovyšetření?

Základem je dobře poznat vlastní genitál. Naučte se, jak vypadá tvar vašeho šourku, varlat i nadvarlat. Pozor, varlata nemusí být stoprocentně symetrická. Jedno může být i o něco větší a může být umístěno níže. Je to přirozené.

Samovyšetření varlat je jednoduché, rychlé a bezbolestné. Potřebujete k němu jen klid a soukromí. Ideálním místem je například koupel či sprcha, kde je kůže uvolněná. Časem můžete samovyšetření provádět i při sledování filmu.

1. Samovyšetření provádějte palcem a ukazovákem obou rukou.
2. Prohmatejte si šourek a tvar varlete nejprve na jedné a následně i na druhé straně.
3. Preventivní samovyšetření provádějte pravidelně jednou za čtyři až pět týdnů.

Pozn.: Nádor na varleti v mnoha případech odhalí partnerka či partner. Pokud vám to není proti srsti, můžete je do samovyšetření zapojit.

POZOR: Nově zjištěný útvar nebo tvarová odchylka ještě nemusí znamenat nádor. I tak je ovšem nejlepší navštívit vašeho praktika nebo nejbližší urologickou ambulanci. Každé zpoždění může mít vliv na úspěš-

nost léčby. Nebojte se! Návštěva urologa neznamena ani v takovém případě nic hrozného. Nejprve proběhne fyzikální vyšetření, po kterém následuje ultrazvuk obou varlat a odběr krve. Vyšetření ani ultrazvuk netrvalí nijak dlouho a NEBOLÍ. Zároveň může být provedeno doplňující vyšetření, jako je například rentgen plic. Ale ani ten nebolí.

Nadační fond Muži proti rakovině provozuje na svých stránkách zdarma anonymní online poradnu. Její součástí je i psychologická poradna. Nebojte se se svými problémy a dotazy kdykoliv obrátit na našeho terapeuta. Rádi vám pomůžeme.

www.muziprotirakovine.cz

Mimo hru
Jirka Hofreitr

© Nadační fond MUŽI PROTI RAKOVINĚ, 2023

Vydal Nadační fond
MUŽI PROTI RAKOVINĚ,
Praha 2023

Jazyková korektura: Helena Šnebergrová
Odborný poradce: Marek Rubricius
Sazba: Hynek Votýpka

Tisk: Typografik centr, Plzeň
1. vydání

www.muziprotirakovine.cz

Projekt je realizován s finanční podporou
hlavního města Prahy

ISBN 978-80-11-04519-7

9 788011 045197